

12

Sčítání chceme udělat
co nejkomfortnější

14

Jablka jsou stále
dražší

30

Chudí nejsme, ale
rádi si zahřešíme

34

Už nepojišťujeme
sebe, ale svá nová
auta

36

Ordinaci bez počítače
už skoro nikde
nenajdete

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

06 | 2018 – ROČNÍK 8

TÉMA

Domácnosti a peníze

- Jak české domácnosti vnímají svou finanční situaci?
- Kdo je v Česku ohrožen příjmovou chudobou?

67,1 %

domácností dokáže měsíčně něco
našetřit

Tento podíl výrazně roste s vyšší příjmu a s přítomností druhé dospělé osoby v domácnosti.

ČSÚ na Twitteru

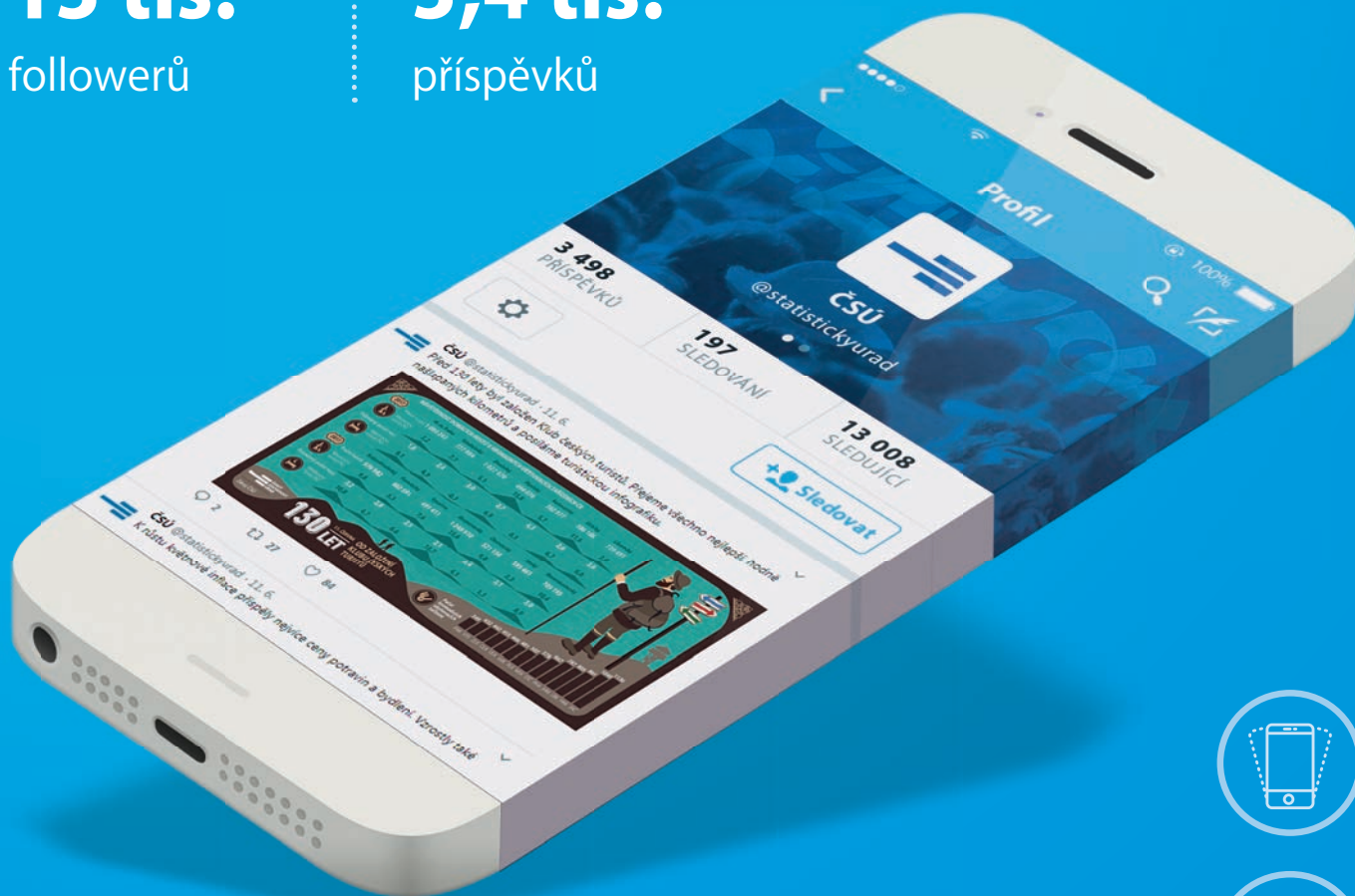
Česká i světová statistika
na Twitteru

13 tis.
followerů

3,4 tis.
příspěvků

Sledujte nás na Twitteru, a neuteče vám
žádná zásadní novinka ze světa statistiky.

twitter.com/statistickyurad

Z hospodářského růstu těží i domácnosti

Předseda Českého statistického úřadu Marek Rojíček uspořádal v polovině června tiskovou konferenci. Komentoval na ní čísla dokumentující příznivou kondici české ekonomiky. Zdůraznil, že na ekonomickém růstu se kromě investic podílela také spotřeba domácností. Jejich chuť utrácet, a to i za věci a služby, které si před pár lety nedovolily, je stále velká. Zároveň se zmínil o rostoucích cenách nájemného, energií a potravin. Bohužel ne každá domácnost v České republice jede na vlně čtyřprocentního hospodářského přírůstku. Z příběhů nejbližších vám, jak nečekaně se mohou změnit životní podmínky lidí. Jako mávnutím kouzelného proutku se z pětičlenné domácnosti náhle stane jednočlenná. A to pak financování „rodinného rozpočtu“ vypadá zcela jinak. Jak? O tom se dočtete v tématu tohoto vydání, které se věnuje domácnostem a penězům.

Jak české domácnosti vnímají svou finanční situaci, popisuje Michaela Jirková. Vychází při tom z údajů speciálního modulu posledního šetření Životní podmínky. I když jsou dvojice s dětmi v Česku nejčastějším typem domácnosti, ani jim se chudoba nevyhýbá. Úplně nejhůř jsou na tom samoživitelky. Ale ty naštěstí tvoří „jen“ čtyři procenta z celkového počtu domácností. Komu nejvíce hrozí příjmová chudoba, píše Marie Korychová. Životní styl a péči o zdraví zase podrobně analyzují Simona Měřinská a Tomáš Hamerský. Ten porovnává některé údaje za Českou republiku s ostatními evropskými zeměmi. Chudí nejsme, ale rádi si zahřešíme.

I když ČSÚ sbírá údaje o České republice soustavně, již nyní se intenzivně připravuje na další sčítání lidu, domů a bytů. Jaké novinky budou cenzus provázet, objasňuje Petra Báčová, která je také autorkou rozhovoru s Robertem Šandou, ředitelem odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ. Na rozdíl od zjišťování Životní podmínky nebudou ve sčítání otázky, které se týkají příjmů, majetku nebo zdravotního stavu obyvatel. A sčítací formulář bude dokonce možné vyplnit on-line, což uvítá hlavně mladá generace.

Příjemné léto a zajímavé počtení vám všem přeje

ALENA GÉBLOVÁ
vedoucí redaktorka

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 06/2018
ROČNÍK 8, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Henzlerová, Tomáš Mládek, Jiří Novotný, Marie Průšová, Jaroslav Sixta, Karolína Sůkupová

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda), Ing. Michal Novotný (místopředseda), doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Ing. Eva Krumpová, Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová, Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Jana Chocholoušová, Tomáš Kubašta
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Věra Hrušková, Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, A. L. on Unsplash

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

7

Demografové a statistici se setkali na XLVIII. konferenci České demografické společnosti.

22

ČSÚ v domácnostech zjišťoval, jaká je jejich finanční situace, zda některý člen vlastní bankovní účet či pravidelně spoří.

34

Začalo růst neživotní pojištění. Může za to ekonomické oživení a rostoucí výdaje domácností.

TÉMA

- 22 Jak české domácnosti vnímají svou finanční situaci?
- 24 Kdo je v Česku ohrožen příjmovou chudobou?
- 26 Zdraví a životní styl Čechů
- 28 Bez spolupráce respondentů s tazateli by to nešlo

UDÁLOSTI

- 6 Zemřel Václav Čermák
- 6 Novým sekčním šéfem se stal Václav Rybáček
- 6 Turnaj ČSÚ
- 7 Vládou prošel návrh statistiků o sčítání lidí
- 7 Demografové se sjeli do Brna

SČÍTÁNÍ

- 8 Příští sčítání bude provázet mnoho novinek

ZE SVĚTA

- 10 V USA přibylo osaměle žijících otců
- 11 V Nizozemsku podražilo maso, hlavně kuřecí
- 11 Se splátkami měl problém každý desátý Evropan
- 11 Australané cestují do práce dál než Australanky

ROZHOVOR

- 12 Sčítání chceme udělat co nejkomfortnější

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 14 Jablka jsou stále dražší
- 16 V Česku se těží méně ropy, zemního plynu i uhlí
- 18 Počet stavebních povolení dosáhl úrovně roku 2013

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 20 Klíčem k růstu jsou investiční výdaje

ANALÝZA

- 30 Chudí nejsme, ale rádi si zahřešíme
- 32 Mezi chodci je méně obětí, zraněných ale neubývá

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 34 Už nepojišťujeme sebe, ale svá nová auta
- 36 Ordinaci bez počítače už skoro nikde nenajdete

O SLOŽITÉM JEDNODUŠE

- 42 Hospodářský růst – jeden jev, více ukazatelů

Jsmo dostatečně finančně gramotní?

Dluhy jsou výrazným faktorem v sociálním vyloučení. V Česku je zhruba milion lidí v exekuci. V praxi to znamená, že asi tři miliony osob mají problémy kvůli nesplaceným půjčkám, které si vzal někdo z rodiny.

HANA MACHKOVÁ

rektorka
Vysoká škola
ekonomická v Praze

DAVID MAREK

hlavní ekonom
Deloitte

KAROLÍNA SŮKUPOVÁ

analytička
ČSÚ

DANIEL HŮLE

analytik
Člověk v tísni

BARBARA HALÍŘOVÁ

sociální poradkyně
Úřad vlády České
republiky

Stejně jako je těžké popsat průměrného Čecha, je těžké odpovědět na otázku, zda jsou Češi dostatečně finančně gramotní. Záleží na vzdělání, věku, příjmové skupině, a podle výzkumu České spořitelny dokonce i na místě bydliště a rodinném stavu. Pokud bych zobecnila výsledek daného výzkumu, tak nejlepších výsledků v oblasti finanční gramotnosti dosahuje střední věková skupina vysokoškolsky vzdělané populace, která má nadprůměrné příjmy. To není příliš překvapující zjištění. Jako ženu mě ale potěšilo, že v České republice nejsou rozdíly mezi finanční gramotností mužů a žen a rodinné soužití je zdravé i pro finanční gramotnost.

Asi každý z nás se již smířil s tím, že studiem vysoké školy učení nekončí. Podobně je tomu s finanční gramotností. Na trh přicházejí nové finanční produkty, a pokud je chceme využít, a zároveň nenaletět, nezbyvá než se učit. Zdaleka nejde jen o běžné uživatele. Přes zkušenost z finanční krize se i letos nechaly největší investiční banky z Wall Street napálit s CDS kontrakty. Příliv inovací je nezastavitelný. Co přinese Fintech? Kolik dat o osobě dovolíme sbírat bance, retailovému řetězci, internetovému prohlížeči? Co se s těmito daty děje? Tam, kde jde o peníze, je opatrnost a znalost o to důležitější. Finančně gramotní nebudeme nikdy dost. Vždy bude potřeba se učit a být ve střehu.

Podle různých průzkumů bývá finanční gramotnost Čechů hodnocena jako průměrná až podprůměrná. Češi vědí o základních zásadách domácího hospodaření, a tak se snaží odkládat si část příjmů a vytvářet finanční rezervu. Problém však představují složitější finanční nástroje, které by hodnotu peněz udržely lépe než vklady na běžných účtech. Obtížná je pro domácnosti i orientace v oblasti úvěrů a skutečných nákladů na ně. To všechno se snaží alespoň u mladší generace zlepšit nové předměty ve školním vyučování. Pro širší populaci snad řešení přinese čas a větší zkušenosti s produkty finančního trhu.

Pokud by měřítkem finanční gramotnosti byl podíl lidí v exekuci, tak by Češi s největším podílem exekucí na obyvatele v EU na tom byli špatně. Ale na základě zahraničních srovnání se domnívám, že Češi jsou finančně gramotní podobně jako většina obyvatel západoevropských zemí. Pět milionů exekucí totiž není odrazem hlouposti Čechů, ale nemravnosti systému, který si vymahači dluhů dokonale zprivatizovali. Nejvyšší odměny advokátů v EU za vymáhání dluhů, soukromí rozhodci propojení s věřiteli, neregulované sankce, které z desetitisícové půjčky běžně vytvořily půlmilionový dluh. To jsou hlavní příčiny pandemie exekucí.

S ohledem na alarmující situaci s počtem lidí v exekuci v České republice se velmi často objevuje pojem finanční gramotnost. Ten je používán jako štít ve chvíli, kdy se hledají hlavní příčiny tohoto problému. V řadě situací, které vedou k zadlužení, však ani výborná finanční gramotnost nepomůže, například při nemoci, ztrátě bydlení či zaměstnání. Finanční gramotnost by ale měla být mnohonásobně více akcentována ve vzdělávání dětí na ZŠ a SŠ a vzdělávacích plánech. Ne však formou „biflování“ názvů a procesů na finančním trhu, ale podporou správného a uváženého finančního plánování a rozhodování či znalostí práva a možností obrany.

KRÁTCE

V pondělí 11. června jednal v ČSÚ předseda Marek Rojíček s ředitelem Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR Ladislavem Duškem o **spolupráci v oblasti zdravotnických statistik**.

Studenti z Přírodovědecké fakulty UK, oboru demografie, navštívili 31. května ČSÚ. Zajímali se o volby a případně zaměstnání v Úřadu.

Pracovní skupina Rady pro statistiku začala 25. května v Bruselu projednávat **Rámcové nařízení pro podnikové statistiky FRIBS**. ČSÚ zde zastupoval Jan Ernest, ředitel sekce produkčních statistik.

V červnu jsme uspořádali dvě tiskové konference. Dalibor Holý s Jitkou Erhartovou prezentovali **mzdové statistiky**, předseda ČSÚ Marek Rojíček informoval o **aktuální kondici české ekonomiky**.

V Krajské správě ČSÚ v Plzni se 11. května konala veřejná prezentace statistických údajů o **Změně v trendech cestovního ruchu Plzeňského kraje**.

Zemřel Václav Čermák

Dne 8. června zesnul ve věku 85 let uznávaný statistik prof. Ing. Václav Čermák, DrSc. Vynikající vysokoškolský pedagog stál u vzniku České statistické společnosti, které v letech 1993–1995 předsedal.

Václav Čermák se významně podílel na zakládání a rozvíjení metod výběrových zjišťování ve státní statistice. Bylo to v době, kdy se tyto metody používaly spíše jako doplňkové. Plánoval výběry a metody odhadu v oblasti československé zemědělské statistiky a statistiky obyvatelstva. Po roce 1989 se aktivně účastnil organizačních změn státní statistiky.

Na téma teorie výběrových šetření vydal řadu skript, sbírek příkladů a také dvě knižní publikace. Za knížku Výběrové statistické zjišťování získal titul doktora věd, profesorem byl jmenován v roce 1986. Profesor Čermák přispíval do několika světových statistických časopisů. Od roku 1986 byl členem International Association of Survey

Statisticians. Působil v redakčních radách odborných časopisů Ekonomicko-matematický obzor a Statistika. V letech 2008 až 2014 zastával funkci předsedy redakční rady Informačního bulletinu České statistické společnosti.

Neméně významná byla jeho výchovně-vzdělávací činnost pro zaměstnance státní statistiky. Prostřednictvím statistického postgraduálního vzdělávání, ale i samostatných kurzů je učil o metodách výběrových šetření (náhodných výběrů a odhadů).

Na profesora Čermáka budou trvale s úctou vzpomínat jeho bývalí spolupracovníci i několik generací absolventů Vysoké školy ekonomické v Praze, kde působil 47 let.

NOVÝM SEKČNÍM ŠÉFEM SE STAL VÁCLAV RYBÁČEK

PRVNÍ ČERVNOVÝ DEN NASTOUPIL DO FUNKCE ŘEDITELE SEKCE MAKROEKONOMICKÝCH STATISTIK VÁCLAV RYBÁČEK.

Narodil se v Rokycanech, vystudoval Národohospodářskou fakultu VŠE v Praze, kde absolvoval doktorský program. V ČSÚ pracuje od roku 2004. Po celou dobu působil v odborech zabývajících se sestavením národních účtů a je autorem řady publikací z této statistické oblasti. Současně vyučuje ekonomii a makroekonomickou analýzu na vysokých školách. Je ženatý, má dvě děti.

TURNAJ ČSÚ

POSLEDNÍ KVĚTNOVÝ PÁTEK PATŘIL JIŽ TRADIČNĚ TURNAJI ČSÚ V PLÁŽOVÉM VOLEJBALE.

Na písečných kurtech TJ Solidarita v pražských Strašnicích bojovalo o medaile 62 hráčů a hráček. Proti roku 2017 je to o 14 méně, už poosmé bylo na soupiskách více žen. V kategorii A se putovní pohár pokoušelo získat 8 týmů. Nakonec se trofej stala kořistí Sebranky (V. Cába, L. Kratochvílová, G. Sedláková, M. Sýkorová, F. Traxler), která ve finále porazila v tie-breaku o jeden míč druhá Mixlata. Na třetím místě skončil tým Double H&M. Do kategorie B se přihlásilo šest týmů, vítězem se stal Kulový blesk (J. Benedikt, M. Benediktová, L. Beranová, L. Kuklová, V. Rybáček, L. Votoček). Se stříbrem se museli spokojit Static HK z Hradce Králové, bronz si do Ostravy odvezl tým !!!_JBA.

Vítězná Sebranka, doplněná o další dva hráče, se v sobotu 9. června zúčastnila volejbalového turnaje evropských statistiků (EVS) ve francouzském Nantes.

Po loňském vítězství v kategorii B se český tým posunul do kategorie A. Zde skončil mezi osmi týmy na 6. místě. To je vzhledem ke konkurenci v této top kategorii velký úspěch. Příští, jubilejní 30. ročník turnaje EVS bude hostit Česká republika a účastníci tentokrát zavítají do Plzně.

VLÁDOU PROŠEL NÁVRH STATISTIKŮ O SČÍTÁNÍ LIDU

VLÁDA 19. ČERVNA SCHVÁLILA PODOBU NÁVRHU, KTERÝ JÍ PŘEDLOŽIL ČSÚ. PŮJDE O PRVNÍ SČÍTÁNÍ, KDY SE LIDÉ BUDOU MOCI SEČÍST, ANIŽ BY JE KDOKOLIV KONTAKTOVAL. STATISTICI TAKÉ VÝRAZNĚ ZREDUKOVALI POČET OTÁZEK VE FORMULÁŘÍCH.

„Český statistický úřad předložil vládě návrh moderního sčítání, které bude maximální měrou vycházet z dat dostupných v registrech státních institucí. Zaměřili jsme se hlavně na to, abychom občany obtěžovali co nejméně, takže jsme razantně snížili rozsah dotazníků a počet otázek. Chceme taky, aby se co nejvíc lidí sečetlo on-line, což pro ně bude nejpohodlnější,“ vysvětluje předseda ČSÚ Marek Rojíček.

Občané, kteří se sečetou prostřednictvím internetu, nebudou osloveni žádným pracovníkem projektu. Tímto způsobem by se mělo sečíst mnohem více lidí než při minulém cenzu v roce 2011. Vyplnit on-line formulář bude mnohem jednodušší než práce s papírovou verzí. Internetové rozhraní bude obsahovat nabídky možných odpovědí nebo vynechá otázky, které se konkrétního respondenta netýkají.

Českému statickému úřadu se také podařilo zredukovat počet otázek, na které se lidé bude ptát. Bude jich jen 23, zatímco v roce 2011 šlo o 47 položek. Zmizí třeba otázky na rodinný stav, státní občanství nebo postavení v zaměstnání.

Kromě toho byl zcela zrušen formulář za domy. ČSÚ bude tato data čerpat z registrů. „Díky tomu, že řadu údajů získáme z existujících evidencí a databází ministerstev a jiných úřadů, zůstanou na sčítacích formulářích jen ty údaje, které nemůžeme získat z jiných zdrojů, například otázky na místo pracoviště nebo na to, jak dojíždíte do zaměstnání. Tahle data jsou nezbytná třeba pro plánování veřejné dopravy. Jiná zase pro zakládání školek nebo pro hasiče,“ potvrzuje Robert Šanda, ředitel odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ.

Návrh věcného záměru zákona o sčítání byl vládě předložen podruhé. Upravená verze reflektuje květnový požadavek kabinetu, aby přímo v usnesení bylo uvedeno, že jednu z částí sčítání – konkrétně terénní zjišťování – provede Česká pošta. Terénní zjišťování se však bude týkat pouze osob, které se v první fázi nesečetou on-line. Do června 2019 ČSÚ předloží paragrafově znění.

DEMOGRAFOVÉ SE SJELI DO BRNA

VE DNECH 23.–25. KVĚTNA 2018 HOSTILA MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ JIŽ XLVIII. KONFERENCI ČESKÉ DEMOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI. LETOŠNÍ ROČNÍK BYL NA TÉMA DEMOGRAFIE V ČESKU A NA SLOVENSKU V PRŮBĚHU (ČTVRT)STOLETÍ. DEMOGRAFICKÝ VÝZKUM A POPULAČNÍ VÝVOJ NA ÚZEMÍ ČESKA A SLOVENSKA OD VZNIKU ČESKOSLOVENSKA DO SOUČASNOSTI.

Během tří dnů na konferenci vystoupila řada tuzemských i zahraničních odborníků, kteří přednesli mnoho zajímavých příspěvků, a účastníci se měli možnost zapojit do několika workshopů.

Úvodního slova se ujali předsedkyně České demografické společnosti Jitka Langhamrová, předsedkyně Slovenské statistické a demografické společnosti Iveta Stankovičová, místopředseda ČSÚ Jaroslav Sixta a děkan Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně Jiří Schneider.

Z Českého statistického úřadu, který byl partnerem konference, vystoupil Eduard Durník s příspěvkem na téma Open data, Josef Škrabal a Michaela Němečková hovořili o vytváření každodenní demografické statistiky, Robert Šanda podal informace o populačním cenzu 2021, Hana Otáhalová se v prezentaci věnovala naději dožití podle disability, workshopem s názvem ČSÚ – bohatý zdroj informací provedla Marie Průšová a s registrem sčítacích obvodů a budov přítomně seznámil Tomáš Hamerský.

Součástí konference byla i posterová sekce, ve které ČSÚ představil své dvě výstavy – Příběh statistiky a Historie sčítání. Informace na plakátech Příběh statistiky vycházejí ze stejnojmenné publikace, která přibližuje dějiny české i světové statistiky od počátků lidstva až po současnost. Plakáty Historie

sčítání mapují celou historii sčítání lidu od nejstarších pramenů a předchůdců moderních sčítání přes sčítání v 19. a 20. století až po to zatím poslední v roce 2011. Eva Henzlerová z odboru vnější komunikace ČSÚ a Miroslava Otavová z katedry matematiky VŠE na posteru Národnost ve sčítání lidu do roku 1930 prezentovaly změny v národnostním složení na území dnešní České republiky.

bit.ly/2soBfT4

▲ Na akci se sešli předseda ČSÚ Marek Rojíček, Jitka Langhamrová, předsedkyně České demografické společnosti, a Jaroslav Sixta, místopředseda Úřadu.

Příští sčítání bude provázet mnoho novinek

Tři roky zbývají do dalšího sčítání lidu, domů a bytů. ČSÚ stojí před nejtěžší statistickou úlohou – sečíst všechny obyvatele republiky a zjistit další údaje. Ty budou sloužit jako nenahraditelný podklad pro hodnocení dlouhodobého vývoje obyvatelstva, struktury domácností nebo osídlení.

**PETRA
BÁČOVÁ**
tisková mluvčí ČSÚ

ZÁKLADNÍ PRINCIPY SČÍTÁNÍ V ROCE 2021

důraz na on-line sběr dat

minimální využití listinných formulářů

maximální využití údajů ministerstev

o polovinu méně zjišťovaných údajů

snížení administrativní zátěže obyvatel

zajištění ochrany a bezpečnosti údajů

rychlejší zpracování a prezentace výsledků

CO SE NEBUDE ZJIŠŤOVAT

2021

Rodinný stav, postavení v zaměstnání ani vybavení bytu koupelnou.

První soupisy obyvatel se na našem území uskutečnily už ve středověku. Sloužily hlavně k vojenským a daňovým účelům. Pravidelná sčítání lidu pak zavedla až Marie Terezie. První sčítání, které se konalo k jednomu rozhodnému okamžiku, proběhlo v roce 1857. Od té doby se cenzy postupně modernizovaly a už se neomezovaly pouze na základní údaje o počtu obyvatel. Stávaly se základním pramenem pro porovnání dat o složení obyvatelstva a později i struktuře bytového a domovního fondu.

Sčítání se u nás konají v téměř pravidelných desetiletých intervalech od roku 1869. Od vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 proběhlo

devět sčítání. Poslední se v České republice uskutečnilo v březnu 2011 a další nás čeká v roce 2021.

Sčítání je součástí celosvětového programu cenzů, který v evropském prostoru koordinuje OSN spolu s Eurostatem. Cílem je získat souhrnné údaje o obyvatelstvu, domech a bytech.

SEČÍST SE BUDE SNAŽŠÍ

Sčítání v roce 2021 bude provázet mnoho novinek. Důležité však je, že sečíst se bude mnohem snazší, domnívá se předseda ČSÚ Marek Rojíček: „Chceme, aby se co nejvíc lidí sečetlo on-line. Půjde to i přes mobil. A počet otázek bude o polovinu nižší než

minule. Bude jich jen 23 namísto 47. Zmizí třeba otázky na rodinný stav, státní občanství nebo postavení v zaměstnání. Nebudeme se ptát ani na vybavení bytu teplou vodou nebo koupelnou.“

PRVNÍ FÁZE SE USKUTEČNÍ ELEKTRONICKY

V první fázi proběhne sběr dat pouze on-line způsobem. Následnému terénnímu došetření prostřednictvím sčítacích komisařů budou podléhat pouze ty domácnosti, které nevyplnily údaje on-line.

Sčítat se budou všichni lidé a byty. Formuláře za domy byly zrušeny, protože ČSÚ bude moci čerpat příslušná data z registrů. „Díky tomu, že řadu údajů získáme z existujících evidencí a databází ministerstev a jiných úřadů, zůstanou na sčítacích formulářích jen ty údaje, které nemůžeme získat z jiných zdrojů. Například otázky na místo pracoviště nebo na to, jak dojíždíte do zaměstnání. Tahle data jsou nezbytná třeba pro plánování veřejné dopravy. Jiná zase pro zakládání školek nebo pro hasiče,“ potvrzuje Robert Šanda, ředitel odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ.

CENZUS NABÍDNE CENNÉ VÝSLEDKY

Výsledky sčítání nabídnou podrobný a kvalitní popis důležitých demografických a socioekonomických charakteristik obyvatelstva a bydlení. Výstupní data budou zcela unikátní, nejsou totiž dostupná z žádných jiných zdrojů. Jako jediná poskytnou i na regionální a místní úrovni například informace o dojíždce do zaměstnání a škol. K dispozici budou až do úrovně obcí a městských částí.

„Sčítání lidu je fotografií stavu společnosti. Přínáší údaje za nejmenší územní detail, které nikde jinde nezískáte. Taková data jsou vysoce ceněná zvláště v době, kdy narůstají geografické rozdíly. Sčítání také umožňuje pravidelnou kalibraci demografické statistiky,“ potvrzuje emeritní předseda ČSÚ Jan Fischer.

Jedná se o velmi cenný zdroj dat, který má hojně a praktické využití. Zjišťované údaje slouží jako informační zdroj nejen pro veřejnou správu, ale i pro komerční sféru pro analýzy podnikatelských záměrů nebo pro vysoké školy, vědecká a výzkumná pracoviště. Výsledky sčítání jsou podkladem například při přípravě rozvojových programů bydlení, záměrů rozvoje infrastruktury nebo plánování sítí služeb. Jsou také důležitým zdrojem pro stanovení váhy hlasů v Radě EU a jsou využívány i pro plnění a hodnocení mezinárodních závazků České republiky.

„Hodnota sčítání lidu tkví především v tom, že je obsahově stabilní. Zjišťují se tytéž základní údaje. Je to důležitá věc pro srovnání, jak jsme žili a jak žijeme nyní. Právě v tom je ona cenná hodnota. Navíc sčítání je ve všech zemích podobné, což umožňuje jeho mezinárodní srovnatelnost,“ doplňuje Jiřina Růžková, renomovaná demografka, která řídila sčítání lidu, domů a bytů v letech 1991 a 2001. Současně ale upozorňuje, že každé sčítání musí reagovat na aktuální

JAK SE MĚNILY ZJIŠŤOVANÉ ÚDAJE

1930

Poprvé se zjišťovala plodnost žen (manželská).

1950

Naposledy (až do roku 1991) se zjišťovala příslušnost k církvím.

1961

Poprvé se zjišťovaly údaje o dojíždce do zaměstnání mezi okresy i do větších měst.

1970

Nově se zjišťoval například mateřský jazyk nebo státní příslušnost.

1991

Poprvé byla zařazena otázka na trvalé bydliště v době narození.

situaci a nové informační potřeby. Zatímco dříve se zjišťovala například znalost čtení a psaní nebo vybavení domácnosti pračkou a chladničkou, dnes už to není třeba.

Významnou inovací bude také mnohem širší paleta využití tzv. georeferencovaných dat, která podle libovolně definovaného území nebo ve čtvercové síti umožní různé druhy analýz. Tato data najdou využití zejména v otázkách dopravní dostupnosti nemocnic či pohotovostí, v mapování zázemí průmyslových zón nebo záplavových oblastí.

SČÍTÁNÍ BUDE LEVNĚJŠÍ

Výdaje čerpané na sčítání v roce 2011 byly zhruba 2,27 mld. Kč, tedy asi 225 Kč na jednoho obyvatele. Nyní se počítá s náklady ve výši přibližně 2,23 mld. Po započtení inflace dochází k úspoře 627 mil. Kč, tedy o téměř 22 %.

„Náklady omezujeme ve všech oblastech. Úspory je možné dosáhnout díky celkové modernizaci a racionalizaci způsobu provedení sčítání a také díky chystaným technologickým a organizačním změnám. Kromě jiného hodláme maximálně využít existující IT infrastrukturu v rámci státní správy. S ohledem na jednorázový proces sběru dat a navazujících nároků na kapacitu a robustnost IT řešení by totiž nebylo efektivní budovat vlastní infrastrukturu s požadovanými parametry,“ vysvětluje Martin Zelený, ředitel sekce demografie a sociálních statistik ČSÚ.

Čerpání výdajů na sčítání je rozloženo do období šesti let, s počátkem v letošním roce a s ukončením v roce 2023. Nejvíce výdajů se bude čerpat v roce 2021. Nejdražší položkou bude provedení terénních prací. Bude také nutné navýšit počet služebních a pracovních míst v ČSÚ na dobu určitou.

Rozhodný okamžik sčítání určí zákon. ČSÚ navrhuje, aby byl podobně jako v roce 2011 zvolen měsíc březen.

BUDOUCNOST SČÍTÁNÍ

V evropském a mezinárodním měřítku se sčítání lidu postupně mění. Od jednorázové statistické akce velkého rozsahu se postupně posouvá k pravidelně se opakující aktivitě. Evropská komise počítá s tím, že po roce 2021 se sčítání nebude konat pouze v desetileté periodě, ale bude doplněno každoročním poskytováním údajů v rámci tzv. malých cenzů.

I když je tento záměr formulován zatím pouze ve strategickém dokumentu Eurostatu, na chystanou změnu se ČSÚ připravuje. Důležitým krokem bude založení informačního systému sčítání, jenž by měl uchovat údaje získané ze sčítání a umožnit jejich následnou aktualizaci prostřednictvím administrativních dat z registrů vedených ministerstvy. Uchované údaje pak bude možné využít pro budoucí každoroční cenzu. Systém je nutný rovněž pro úplný přechod k cenzové statistice bez terénního došetřování, která je založena výhradně na administrativních datech.

KRÁTCE

V roce 2017 mělo v EU28 **smlouvu na dobu určitou 7 mil. zaměstnanců** ve věku 15 až 64 let. Tento typ smlouvy je častější u žen (14,8%) než u mužů (13,8%). Častěji se tento typ smlouvy uzavíral v zemích eurozóny než mimo ni. Ve Španělsku ho měla uzavřena více než čtvrtina zaměstnanců (26,8%) a také v Polsku byl podíl více než čtvrtinový (26,1%). Práce na dobu určitou je výjimečná v Rumunsku (1,2%) nebo Litvě (1,7%). Pod 5% byly Lotyšsko, Estonsko a Bulharsko.

bit.ly/2LnaZQ9

V roce 2017 prodali **norští chovatelé lososů** ryby v celkové ceně 61,4 mld. norských korun. Ve srovnání s předchozím rokem to byla jen 2% změna, avšak v porovnání se situací v roce 2012 to představovalo více než dvojnásobek.

bit.ly/2LmtHHD

Zatímco **počet sňatků uzavřených v roce 2017 v Rakousku** se zvýšil meziročně jen o 0,2% a nepřekročil hranici 45 tis., registrovaných partnerství bylo uzavřeno „jen“ 529, avšak meziročně se jednalo o nárůst o 10,9%.

bit.ly/2LZbgtB

V USA přibylo osaměle žijících otců

Mezi dospělými, s nimiž v domácnosti žijí děti, není ve Spojených státech sezdána čtvrtina. Oproti situaci před půl stoletím je to výrazná změna, neboť tehdy jen 7% rodičů žijících se svými nezletilými dětmi nebylo vdaných nebo ženatých.

EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Za tímto nárůstem, k němuž došlo od konce 70. let minulého století, je třeba vidět nejen obecný pokles sňatečnosti, ale především nárůst počtu dětí narozených mimo manželství.

Ve stejném období se podle výzkumu Pew Research Center, který vycházel z údajů amerického statistického úřadu U. S. Census Bureau, struktura neprovdaných nebo neženatých rodičů značně proměnila. V roce 1968 byly v této skupině z 88% zastoupeny osaměle žijící ženy. O padesát let později již představovaly jen 53%. Tento pokles je nutné přičíst na vrub zvýšení četnosti žití v nesezdaných soužitích. Dříve ve Spojených státech nebyl tento rodinný model vůbec běžný, dnes představují společně žijící dvojice více než třetinu (35%) mezi nesezdanými rodiči. Podíl mužů samoživitelů se za půl století nezměnil a zůstal na 12%.

Není žádným překvapením, že z průzkumu vyplynulo, že finanční situace domácností, v nichž jsou rodiče sezdáni, je lepší než v rodinách, v nichž má rodič jiný rodinný stav než ženatý nebo vdaná. A pochopitelně i mezi nimi jsou rozdíly. Z rodičů samoživitelů žila v roce 2016 více než čtvrtina (27%) pod hranicí chudoby, zatímco mezi těmi, kteří sdíleli domácnost s partnerem, jenž nebyl

biologickým rodičem dětí žijících ve společné domácnosti, bylo pod hranicí chudoby jen 16%.

I z hlediska demografických charakteristik jsou mezi jednotlivými skupinami určité rozdíly. Společně žijící dvojice jsou ve srovnání s dvojicemi žijícími v manželství obvykle mladší, mají zpravidla nižší vzdělání a většinou nemají za sebou žádné manželství. U rodičů žijících bez partnera se k tomu navíc přidává skutečnost, že mají méně dětí a také častěji (23% vs. 4%) než společně žijící páry žijí alespoň s jedním ze svých rodičů, a tak společně se svými vlastními dětmi vytvářejí třígenerační domácnosti.

Bez zajímavosti není ani fakt, že mezi rodiči, kteří nejsou sezdáni, se za posledních padesát let podíl otců více než zdvojnásobil, když v roce 1968 činil 12% a v roce 2017 to bylo již 29%. Z osaměle žijících otců nebylo v roce 2017 nikdy ženatých 36%, mezi samostatně žijícími matkami činil tento podíl 51%. Ve společně žijících párech nemělo zkušenost s manželstvím 66% otců a 63% matek.

pewrsr.ch/2so3XUa

V NIZOZEMSKU PODRAŽILO MASO, HLAVNĚ KUŘECÍ

V ROCE 2017 SE SPOTŘEBITELSKÉ CENY MASA V NIZOZEMSKU MEZIROČNĚ ZVÝŠILY O 3,8%. JEDNALO SE O NEJVĚŠÍ NÁRŮST OD ZAČÁTKU TOHOTO TISÍCILETÍ.

V mezinárodním srovnání mezi státy EU28 se Nizozemsko dělilo o druhé místo společně s Lucemburskem, když větší nárůst cen masa zaznamenalo Slovensko (4,4 %). Nejvíce podražilo kuřecí maso, jehož cena se meziročně zvýšila o 5 %. U vepřového zaznamenali nizozemští statistici nárůst o 4,2 % a u hovězího a telecího masa ceny vzrostly o 2,7 %. Nárůst cen ostatních druhů masa, mezi něž se řadilo například králičí maso či maso z divočáka, činil pouze 1,6 %.

Z nezpracovaného masa měli spotřebitelé největší zájem o vepřové. Utratili za něj více než pětinu (21,8 %) výdajů za maso, pak následovalo hovězí (15,7 %) a až třetí místo patřilo masu drůbežímu (12,4 %). Největší díl z celkové útraty za maso však náleží masu již částečně zpracovanému. Sem patří například maso solené, sušené, uzené i konzervované.

bit.ly/2xFVd0J

SE SPLÁTKAMI MĚL PROBLÉM KAŽDÝ DESÁTÝ EVROPAN

V ROCE 2016 ČINILO KAŽDÉMU DESÁTÉMU OBYVATELI EVROPSKÉ UNIE POTÍŽE DOSTÁT SVÝM FINANČNÍM ZÁVAZKŮM. TY VYPLÝVALY Z HYPOTÉK, NÁJMŮ ČI SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ, KTERÉ BY SE MĚLY HRADIT V PRAVIDELNÝCH MĚSÍČNÍCH SPLÁTKÁCH.

Pokud jde pouze o hypotéky či úhrady nájmu, pak potíže s jejich splácením mělo pouze 3,5 % unijní populace. Mezi domácnostmi se závislými dětmi činil tento typ výdajů potíže zhruba každé dvacáté domácnosti (4,8 %). Z domácností bez závislých dětí se s platbami v roce 2016 opožďovala zhruba každá čtyřicátá (2,3 %). Obecně největší potíže se splátkami měli obyvatelé v Řecku, kde bezmála polovina (47,9 %) dlužníků platila pozdě. Dále pak v Bulharsku, kde své splátky hradila se zpožděním více než třetina (34,2 %) dlužníků, na Kypru, resp. v Chorvatsku, kde nedodržoval termíny splatnosti zhruba každý čtvrtý dlužník (26,6, resp. 26,4 %). Nejlépe si podle Eurostatu v tomto vedly Německo (4,2 %), Česká republika (4,4 %) a Nizozemsko (5,0 %).

bit.ly/2Jhvi4k

AUSTRALANÉ CESTUJÍ DO PRÁCE DÁL NEŽ AUSTRALANKY

CESTOU DO PRÁCE UJEDE PRŮMĚRNÝ AUSTRALAN 16,0 KM, MUŽI 17,7 KM, ŽENY PAK O 3,5 KM MĚNĚ. VYPLÝVÁ TO Z VÝSLEDKŮ SČÍTÁNÍ LIDU Z ROKU 2016. NEJDÁLE DO PRÁCE MAJÍ HORNÍCI, KTERÍ PRŮMĚRNĚ DOJÍŽDĚJÍ 40,3 KM.

Nejblíže k místu výkonu práce bydlí zaměstnanci v odvětví ubytování a stravovacích služeb, a sice 11,4 km. Průměrná vzdálenost bydliště a pracoviště roste s výší příjmu. Ti, jejichž týdenní příjem je menší než 150 australských dolarů, jezdí do práce 9,6 km. Osoby s příjmem dva až tři tisíce měly podle údajů sčítání pracoviště vzdálené průměrně 20,0 km od místa bydliště.

Naprostá většina Australanů (9,2 mil., tj. 79 %) použila v den sčítání k dopravě do zaměstnání osobní auto. Zhruba sedmina (14 %) jela veřejnou dopravou a 5 % se do práce prošlo na kole či šlo pěšky. Půl milionu osob pracovalo z domova a jeden milion nebyl v den sčítání v práci. Veřejná doprava je nejpoužívanější v Sydney. Využívá ji 27 % dojíždějících. Dále pak v Melbourne, kde přepraví 19 % osob, které denně dojíždějí do práce.

bit.ly/2rYL9L7

Sčítání chceme udělat co nejkomfortnější

Zapojit se do sčítání v roce 2021 bude mnohem jednodušší. Kromě toho, že si občané budou moci vybrat, jakou formou budou vyplňovat sčítací formuláře, nebudou o sobě muset uvádět citlivé údaje. „Například nebudeme nic zjišťovat o příjmech, majetku nebo zdravotním stavu,“ vysvětluje Robert Šanda, ředitel odboru statistiky obyvatelstva ČSÚ. Proč je sčítání důležité, se dozvíte v rozhovoru.

**PETRA
BÁČOVÁ**
tisková mluvčí ČSÚ

Proč je sčítání důležité?

Sčítání je základní, komplexní zdroj informací o naší populaci, o její velikosti, rozmístění, demografických a socioekonomických charakteristikách. Navazuje na něj průběžná demografická statistika, vycházejí z něho ostatní sociální statistiky a je jedním z hlavních pilířů národní statistiky jako celku.

Komu výsledky slouží, kdo by se bez nich neobešel?

Slouží společnosti. Je těžko představitelné, že by veřejné instituce, respektive obecně celá společnost jako taková mohla smysluplně organizovaně fungovat, aniž by o sobě měla ucelené informace. Proto se sčítání v různých formách provádí od starověku dodnes, a to po celém světě, od nejchudších zemí po ty ekonomicky nejvyspělejší.

Jaké konkrétní využití výsledky mají? K čemu jsou data ze sčítání dobrá?

To se nedá jednoduše říct. Můžu jmenovat, jak konkrétně využívají data ze sčítání hasiči, zdravotnická služba, ministerstva, investoři. Můžu uvést konkrétní využití v geografickém výzkumu a v dalších vědních oborech. Vždycky to ale budou jen dílčí příklady, které význam sčítání jako celku nevystihují. Dobrým příkladem využití může být rozhodování o lokalizaci průmyslové zóny. K tomu je mimo jiné potřeba mít komplexní informace o pracovní síle v regionu. Je třeba vědět, kolik lidí v oblasti žije, jaká je jejich věková struktura, jak jsou vzdělaní, jaká je zaměstnanost v konkrétních odvětvích ekonomiky. Je potřeba vědět, jaká odvětví jsou v oblasti koncentrována, kam lidé zaměstnaní v určitých profesích jezdí za prací. Abychom takové informace mohli poskytnout, musíme mít k dispozici údaje o místě bydliště, věku, vzdělání, ekonomické aktivitě, odvětví, konkrétní profesi a místu pracoviště. Nestačí mít jednotlivé údaje izolovaně, všechny zmíněné charakteristiky musejí být navzájem provázány. Takto uceleně a v potřebném územním detailu tyto informace žádný jiný zdroj v současnosti nemůže poskytnout.

Bude to první sčítání, kdy se lidé budou moci sečíst, aniž by je kdokoliv z pracovníků sčítání kontaktoval.

Od posledního cenzu, který se uskutečnil v roce 2011, se mnohé změnilo. Dá se něco z minulého sčítání využít při nynější přípravě?

Dá, i když se podmínky mění. Řada novinek, které ve sčítání 2021 zavádíme, vychází právě ze zkušeností z minulého cenzu. Například k přechodu na on-line sčítání jako primárnímu způsobu sběru dat nás vede velmi dobrá zkušenost s kvalitou dat v elektronických formulářích v roce 2011. Při zpracování dat některé postupy zopakujeme, jiné na základě zkušeností inovujeme. Celá příprava sčítání staví na zkušenostech z minulého cenzu, přičemž tyto zkušenosti posuzujeme v kontextu současných podmínek. Vedle toho nám při přípravě sčítání velmi pomáhá spolupráce s kolegy ze zahraničí, s nimiž si průběžně vyměňujeme zkušenosti a diskutujeme o našich plánech.

Už víte, kolik budeme vyplňovat formulářů a jak dlouhé budou?

Ano, bude to jeden formulář pro celou domácnost. Budou v něm otázky týkající se bytu a jednotlivých osob, které v něm žijí. Nebudeme se již ptát na údaje o domech, ty získáme z registrů. Celkový počet otázek, na které budou lidé odpovídat, bude o poznání menší, než tomu bylo při sčítání 2011. Už tehdy přitom byly naše formuláře ve srovnání s většinou formulářů v zahraničí krátké.

V roce 2011 se on-line sečetla čtvrtina obyvatel. Jaký je cíl pro rok 2021?

Vyplnění on-line formuláře je pohodlnější, jeho zpracování mnohem rychlejší a levnější. Minule jsme skenovali zhruba 13 milionů listů. To je obrovské číslo. Po naskenování jsme „obrázky“ převáděli na vstupní databázové záznamy, což se ani přes moderní technologie neobešlo bez velkého objemu ruční práce. Pak jsme teprve mohli začít data zpracovávat. U elektronicky vyplněných formulářů tyto úvodní práce odpadají. Proto bychom rádi, aby obyvatel sečtených on-line bylo co nejvíce, abychom mohli uživatelům poskytnout výsledky co nejdříve. Konkrétní cíl si ale nestanovujeme.

Mgr. Robert Šanda

Vystudoval geografii a kartografii na Masarykově univerzitě v Brně. Do ČSÚ nastoupil v roce 2004 do oddělení sociálně demografických analýz. Od roku 2006 se zabývá problematikou sčítání lidu, především otázkou využití registrů ve sčítání. Tomuto tématu se věnuje i v odborné publikační činnosti. Od roku 2017 je ředitelem odboru statistiky obyvatelstva.

Čím chcete motivovat občany k tomu, aby se sečetli on-line?

Chceme on-line sčítání udělat co nejkomfortnější. Při minulém sčítání si lidé museli vyzvednout od komisaře nebo na sběrném místě papírový formulář. Teprve pak se mohli sečíst elektronicky. To bylo myslím větší omezení, než byl čas nutný pro samotné vyplnění formulářů. Teď se proto snažíme, aby lidé nemuseli na nikoho ve stanovený čas čekat ani nikam chodit. Kdykoliv se během období on-line sčítání rozhodnou, budou moci formulář vyplnit, například i ve smartphonu. Bude to první sčítání, kdy se lidé budou moci sečíst, aniž by je kdokoliv z pracovníků sčítání kontaktoval. Vyplnit on-line formulář bude také jednodušší než vyplnit formulář papírový, protože bude například poskytovat nabídky možných odpovědí, vynechá otázky, které se konkrétního respondenta netýkají, a podobně.

Jak budete chránit osobní data respondentů?

Konkrétní opatření pro zajištění ochrany dat se teprve budou připravovat. Nyní tvoříme harmonogram prací v oblasti zajištění bezpečnosti. Budou to opatření fyzická, organizační i opatření v IT oblasti. Po celou dobu sčítání, od sběru dat po zpracování, budeme také dbát na to, aby k osobním datům měli přístup jen ti pracovníci, kteří je pro plnění svých úkolů nutně potřebují. Všichni budou vázáni slibem

mlčenlivosti a sankce za jeho porušení budou citelné. Jednou z velkých výhod sčítání je ale skutečnost, že sbírané údaje od respondentů nejsou nijak zvlášť citlivé, jsou to spíše základní informace, které o sobě lidé navzájem běžně vědí. Například nezjišťujeme nic o příjmech, majetku nebo zdravotním stavu.

Zasáhne do sběru a uchování dat GDPR?

Zasáhne, ale spíš jen v určitých detailech. Při minulém sčítání sice nařízení GDPR neplatilo, ale obecné principy, které obsahuje, jsme již tehdy dodržovali.

Vláda již schválila věcný záměr zákona. Jaký bude další legislativní proces?

Nyní připravíme návrh paragrafového znění zákona, resp. už na něm několik měsíců pracujeme. Návrh paragrafového znění projde standardním připomínkovým řízením, připomínky budou vyřazeny a poté návrh předložíme legislativní radě vlády. Termín je polovina roku 2019. Po projednání legislativní radou bude návrh předložen vládě a budou pokračovat další fáze standardního procesu schvalování zákonů. U nich už nelze dopředu říci, jak dlouho přesně potrvají.

Kolik lidí z Českého statistického úřadu se bude na sčítání podílet?

V ústředí ČSÚ to bude pár desítek lidí, v regionech několik set.

Máte už teď představu o tom, co přesně budou tyto lidé dělat?

Ústředí v současnosti ladí detaily celého postupu sčítání, od přípravných prací, struktury a formulací otázek přes sběr dat, jednotlivé bloky zpracování až po koncepční řešení různých typů výstupů. Probíhají legislativní práce, tvorba koncepce IT řešení, připravuje se komunikační strategie a řeší se celá řada dalších oblastí. Zhruba 230 pracovníků v regionech bude – mimo jiné – muset po celém území státu ověřit, zda administrativní údaje o budovách a adresách odpovídají skutečnosti, případně informace doplnit nebo aktualizovat. To bude velmi důležité, abychom od respondentů nemuseli zjišťovat informace o doměch a aby mohlo dobře fungovat on-line sčítání. Při vlastním sčítání vyrazí do terénu zhruba 15 až 20 tisíc sčítacích komisařů. Ti budou ale zaměstnanci dodavatele, nikoliv ČSÚ. Roznesou obyvatelům formuláře, seberou vyplněné formuláře, případně pomohou lidem s jejich vyplněním. Formuláře předají na takzvaná kontaktní místa, kterých bude několik set. Další pracovníci všechny formuláře naskenují. Tím skončí ta část sčítání, která je viditelná na veřejnosti. Naskenované formuláře ale představují jen jakousi „surovinu“, kterou je třeba teprve zpracovat pomocí algoritmů vytvořených v přípravné části. Proces zpracování představuje vlastní odbornou statistickou práci. Té se budou věnovat už opět jen řádově desítky lidí, soustředěných převážně v ústředí ČSÚ.

Jablka jsou stále dražší

V květnu 2018 zemědělská cena za kilogram konzumních jablek dosáhla průměrné hodnoty 14,20 Kč. V porovnání se stejným měsícem minulého roku cena vzrostla o 43,8 %, v březnu oproti loňskému roku dokonce o 53,7 %.

JIŘÍ ŠULC

vedoucí oddělení statistiky cen zemědělství, stavebnictví a služeb

Neúroda jablek v roce 2017, která byla nejhorší za posledních šest let, přispěla k výrazným nárůstům zemědělských cen konzumních jablek v posklizňovém období 2017/2018.

V listopadu 2017 byla zaznamenána nejvyšší cena tohoto ovoce. Cena za kilogram vystoupala až k hodnotě 14,50 Kč. Nejvyšší meziměsíční změna byla vykázána mezi srpnem a zářím 2017, kdy se cena zvýšila o 16,7 %. Průměrná cena za kilogram za období od ledna do května 2018 nabyla hodnoty 14,00 Kč. I když špatná úroda jablek byla také v letech 2010 a 2011, zemědělské ceny ovoce nebyly nikdy tak vysoko jako v roce 2017.

Podobný průběh je patrný od roku 2010 při srovnání vývoje zemědělských cen konzumních jablek a jablek na průmyslové zpracování. V posklizňovém období od června 2017 do května 2018 činila cena konzumních jablek v průměru 13,50 Kč/kg, což bylo o 7,50 Kč více než u jablek na průmyslové zpracování. Ceny za uvedené období se pohybovaly u konzumních jablek od 11,30 do 14,50 Kč/kg, u jablek průmyslových od 5,30 do 6,70 Kč/kg.

NEÚRODA JABLEK POSTIHLA VÍCE OVOCNÁŘŮ V UNII

Nízké sklizně u našich ovocnářů v minulém roce, nesoběstačnost České republiky v produkci jablek a nepříznivá situace v úrodě jablek v ostatních státech

DUBEN 2018

PRŮMYSL

- 0,2 %

Průmyslová produkce po očištění od vlivu počtu pracovních dnů meziročně klesla o 0,2 %, bez očištění byla vyšší o 5,5 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziročně nižší o 0,9 %.

MALOOBCHOD

+ 5,0 %

Tržby v maloobchodě (NACE 47) očištěné od kalendářních vlivů meziročně reálně vzrostly o 5,0 %, bez očištění o 5,6 %. Na růstu se nejvíce podílel prodej nepotravinářského zboží.

STAVEBNICTVÍ

+ 4,8 %

Stavební produkce po očištění od vlivu počtu pracovních dnů reálně meziročně vzrostla o 4,8 %. Bez očištění se zvýšila o 7,7 %.

SLUŽBY

+ 0,9 %

Tržby za služby očištěné od kalendářních vlivů se reálně meziročně zvýšily o 0,9 %, bez očištění o 4,1 %. Nejvyššího meziročního růstu dosáhla sekce dopravy a skladování.

CESTOVNÍ RUCH

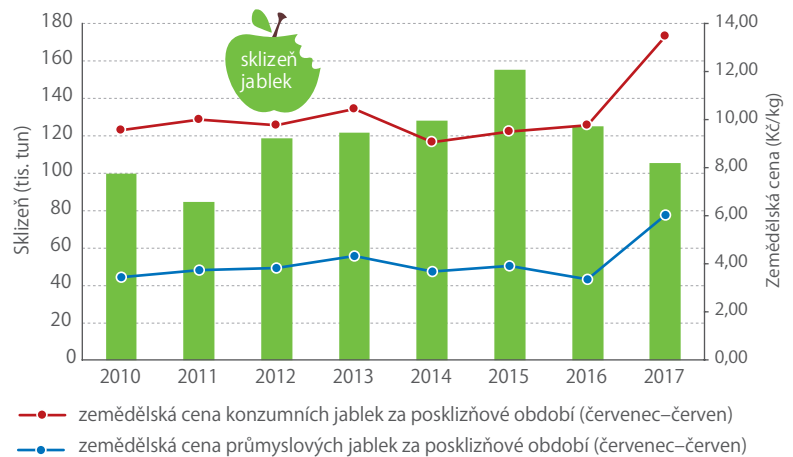
- 2,0 %

Podle předběžných dat ubytovací statistiky klesl v dubnu počet přenocování v hotelích o 2,0 % a počet příjezdů se mírně zvýšil o 0,6 %.

Evropské unie měly vliv též na vývoj spotřebitelských cen konzumních jablek na českém trhu. Průměrná cena v květnu 2018 dosáhla až 39,00 Kč/kg, což byla nová maximální hodnota od září 2013. Přitom v srpnu 2013 byla dosažena nejvyšší cena v historii, a to 42,10 Kč. Od listopadu 2017 do května 2018 se navýšila spotřebitelská cena o 19,1 %. Cena pro konečné spotřebitele v porovnání s cenou zemědělskou v jednotlivých měsících zmiňovaného období byla 2,3 až 3,6krát vyšší, resp. se zvýšila o 129,5 až 263,5 %.

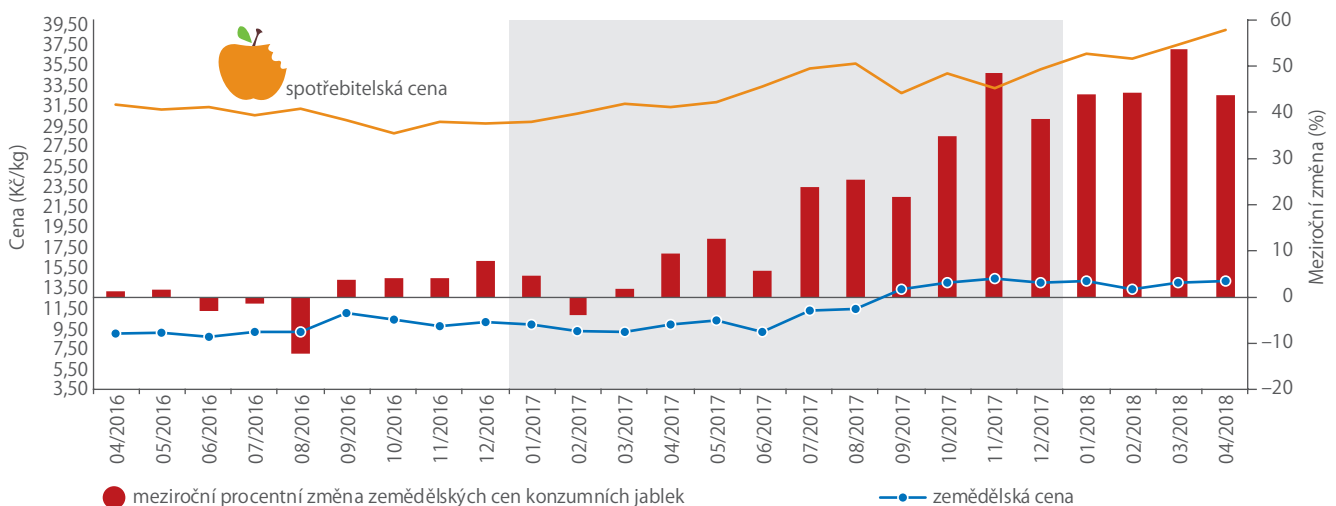
Zemědělské ceny jablek jsou měsíčně sledovány u vybraných ovocnářů Českým statistickým úřadem od roku 1991. V rámci státního statistického šetření se sledované ceny jablek rozdělují na konzumní jablka a jablka pro průmyslové zpracování. Po zpracování individuálních cen ovocnářů ČSÚ prezentuje za celou ČR měsíční a roční průměrné ceny a k nim patřící cenové indexy.

POROVNÁNÍ SKLIZNÍ JABLEK S VÝVOJEM ZEMĚDĚLSKÝCH CEN, 2010–2017

Zdroj: ČSÚ

CENY KONZUMNÍCH JABLEK NA ČESKÉM TRHU, DUBEN 2016 – DUBEN 2018

Zdroj: ČSÚ

KVĚTEN 2018

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů se snížila o 1,4 bodu a mezi spotřebiteli se zvýšila o 1,3 bodu.

- 0,9 bodu

PRŮMYSL

- 2,1 bodu

Indikátor důvěry v průmyslu se snížil o 2,1 bodu na hodnotu 95,0. V meziročním srovnání je vyšší.

STAVEBNICTVÍ

- 0,5 bodu

V odvětví stavebnictví se důvěra podnikatelů v ekonomiku mírně snížila o 0,5 bodu na hodnotu 96,6. Oproti květnu 2017 je vyšší.

OBCHOD

- 2,5 bodu

Indikátor důvěry v obchodě se v květnu snížil o 2,5 bodu na hodnotu 98,1. V meziročním srovnání je na stejné úrovni.

SLUŽBY

- 0,5 bodu

Důvěra podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb (vč. bankovního sektoru) se mírně snížila o 0,5 bodu na hodnotu 97,2. Meziročně je také na nižší úrovni.

SPOTŘEBITELÉ

+ 1,3 bodu

Indikátor důvěry spotřebitelů se zvýšil o 1,3 bodu na hodnotu 113,8 a dosáhl tak nového maxima. I meziročně je vyšší.

V Česku se těží méně ropy, zemního plynu i uhlí

V roce 2016 českou energetiku ovlivnily mimořádné události – havárie v rafineriích a výpadek výroby v jaderných elektrárnách. Zemní plyn nahradil energii z jádra.

DANIEL REDEK

oddělení statistiky energetiky

V České republice se v roce 2016 vytěžilo 218 mil. m³ zemního plynu, což pokrylo 2,6 % spotřeby. Jedná se o nejnižší vytěžené množství za posledních osm let. Spotřeba přitom činila nadprůměrných 8 491 mil. m³. Zvýšenou spotřebu způsobila zejména výroba elektřiny z plynu v důsledku výpadku výroby v jaderných elektrárnách. Spotřeba zemního plynu v ostatních sektorech byla z dlouhodobého hlediska průměrná, meziročně vzrostla o 5,2 %. Hlavní podíl na tom měla spotřeba domácností (meziroční růst o 11,4 %).

Spotřebu domácností zemního plynu i dalších paliv určují především teplotní podmínky v daném roce. To se projevilo také v roce 2016, který byl chladnější než předešlé dva roky.

POPTÁVKA PO ČERNÉM UHLÍ STOUPLA, ALE JEHO TĚŽBA JE TLUMENA

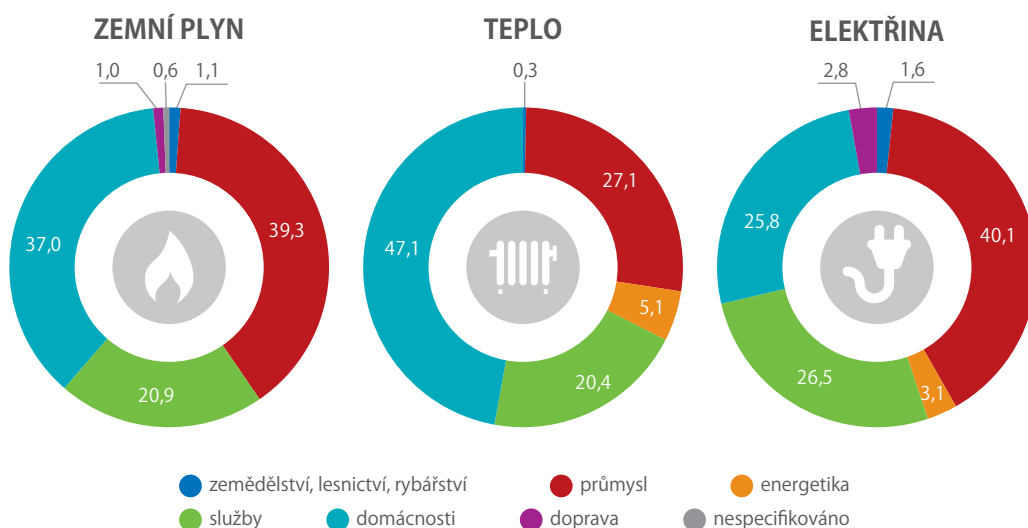
Tuzemská spotřeba energetického černého uhlí meziročně vzrostla o 5,6 % na 4 619 tis. tun, což bylo nejvíce od roku 2008. Více než tři čtvrtiny byly spotřebovány v energetice na výrobu elektřiny a tepla. Naopak spotřeba koksovatelného černého uhlí byla nejnižší od roku 2009. Spotřebu energetického i koksovatelného černého uhlí stále více pokrývá dovoz. Černého uhlí se vytěžilo 6 900 tis. tun, tedy nejméně v historii samostatného Česka. Rekordně nízká byla

také výroba (2 209 tis. tun) a spotřeba (2 162 tis. tun) černouhelného koksu.

Hnědého uhlí se v roce 2016 vytěžilo 38 528 tis. tun, spotřebovalo se ho 38 216 tis. tun. Těžba i spotřeba této komodity v uplynulých letech stagnovaly, stejně jako dovoz a spotřeba hnědouhelných briket. V roce 2016 se jich v Česku spálilo 155 tis. tun. Již šest let stoupá

KONEČNÁ SPOTŘEBA ZEMNÍHO PLYNU, TEPLA A ELEKTŘINY PODLE SEKTORŮ, 2016 (%)

Spotřebu energetického i koksovatelného černého uhlí stále více pokrývá dovoz.

Zdroj: ČSÚ

tuzemská spotřeba dehtu. Loni činila 526 tis. tun. Česká výroba dehtu pokryla třetinu spotřeby.

Těžba ropy se nepřetržitě snižuje již jedenáct let. V roce 2016 poklesla meziročně o 8,6 % na 117 tis. tun. Kvůli následkům havárií v rafineriích byla omezena výroba ropných produktů, a proto dovoz ropy poklesl o čtvrtinu. Výpadek ropných produktů na domácím trhu nahradil dovoz, který meziročně vzrostl o 24,3 %. Celkový vývoz klesl o 9,7 %.

Celkové dodávky ropných produktů na trh ČR sice klesly o 7,1 %, ale dodávky pohonných hmot a jejich spotřeba se meziročně zvýšily o 4 % na 6 389 tis. tun. Spotřeba motorového benzínu vzrostla o 1,9 %, motorové nafty o 4,7 % a leteckého petroleje o 7,8 %.

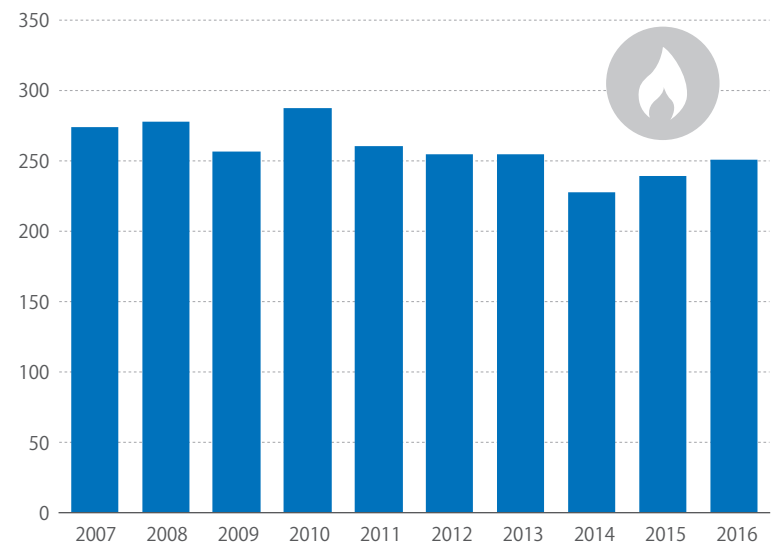
Přestože produkce biosložek do motorového benzínu činila v roce 2016 rekordních 116 tis. tun (meziročně o 10,4 % více), došlo k výraznému snížení spotřeby pro míchání s benzinem (o 28,5 % na 86 tis. tun). Část vyprodukovaných biosložek se proto vyvezla. Produkce biodieselu (149 tis. tun) byla nejnižší od roku 2008, meziročně klesla o 11,2 %. Tuzemská spotřeba biodieselu klesla o 6,6 %.

DŘEVĚNÉ PELETY PUTUJÍ DO ZAHRAŇIČÍ

Produkce a spotřeba pevných biopaliv roste a v roce 2016 činila již 124 330 TJ (terajoule). Výrazně stoupl jejich dovoz (o 45,2 %) i vývoz (o 21,4 %). Skokově se zvýšila výroba dřevěných pelet (meziročně o 31,2 %). Důvodem dřevěných pelet stagnuje a stále se pohybuje kolem 24 tis. tun. Nejvíce se dovážejí z Ukrajiny (71 %) a Běloruska (18 %). Vývoz pelet činil 277 tis. tun, což bylo o 29 % více než v roce 2015 a dvakrát více než v roce 2014. Pelety vyrobené v Česku končí především v Itálii (48 %) a v Rakousku (38 %).

Obsah energie v energeticky spotřebovaném průmyslovém odpadu poprvé překonal 10 tis. TJ, meziročně se zvýšil o 10,4 % na 10 361 TJ. Také obsah

KONEČNÁ SPOTŘEBA ZEMNÍHO PLYNU, 2007–2016 (tis. TJ)

Zdroj: ČSÚ

energie v komunálním odpadu překonal svá maxima, meziročně vzrostl o 7,1 % na 5 968 TJ. Produkce bioplynu přestala v ČR růst, v roce 2016 dosáhla 25 161 TJ. Spotřeba bioplynu v energetických podnicích klesla a naopak rostla v zemědělství, lesnictví a průmyslu.

Teplu vyprodukované solárními systémy meziročně vzrostlo o 6,1 % na 787 TJ. Od roku 2003, kdy bylo poprvé sledováno, nepřetržitě roste.

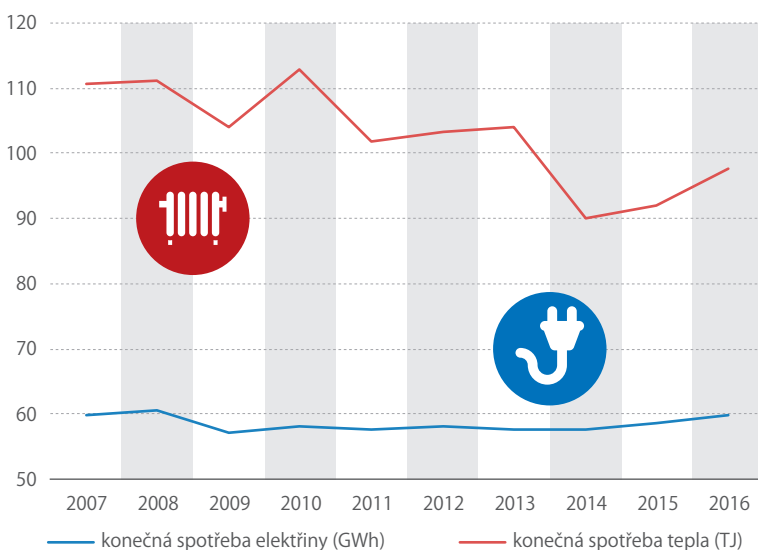
TEPLA SE VYROBILLO VÍC, VÝROBA ELEKTŘINY STAGNOVALA

Výroba elektřiny dosáhla v roce 2016 celkové výše 83 309 GWh a byla nejnižší od roku 2009. Z paliv se vyrobilo 64,0 % elektřiny, 28,9 % pocházelo z jaderných elektráren, 7,0 % bylo vyrobeno z vodní, solární a větrné energie a 0,1 % z jiných zdrojů. Kvůli již zmíněnému výpadku jaderných elektráren vzrostla meziročně zejména výroba elektřiny. Zahraniční obchod s elektřinou zaznamenal útlum, dovoz i vývoz klesly přibližně o 14 %.

Instalovaný výkon elektráren dosáhl 21 989 MW a byl o 123 MW vyšší než ke konci roku 2015. Zvýšení výkonu vykazaly především zdroje, které vyrábějí elektřinu z paliv. Mírně naopak poklesla kapacita větrných a fotovoltaických elektráren. Elektřiny se v Česku spotřebovalo meziročně o 1,9 % více. Rostla spotřeba v téměř všech průmyslových odvětvích, výjimkou byl chemický a hutní průmysl. Snížila se spotřeba v energetice, avšak v domácnostech vzrostla o 3,8 %.

Hrubá výroba tepla se meziročně zvýšila o 5,9 % a činila 128 439 TJ. Dodávka tepla pro konečnou spotřebu vzrostla o 6,2 %. Zatímco v průmyslu spotřeba stagnovala, sektor služeb potřeboval o 4,3 % tepla více. Čtyřprocentní nárůst zaznamenaly také domácnosti.

KONEČNÁ SPOTŘEBA ELEKTŘINY A TEPLA, 2007–2016 (tis.)

Zdroj: ČSÚ

Počet stavebních povolení dosáhl úrovně roku 2013

V roce 2017 už třetím rokem rostl počet stavebních povolení, a to hlavně na budovy bytové a ostatní stavby. Na růst orientační hodnoty měla vliv povolení větších akcí na infrastrukturu a na výstavbu velkých průmyslových staveb.

**DRAHOMÍRA
DUŠKOVÁ**

oddělení statistiky
stavebnictví a bytové
výstavby

Loňské 1. čtvrtletí začalo optimisticky. Počet stavebních povolení rostl, zato v dalších čtvrtletích kolísalo. Stavební úřady vydaly vloni 84 164 stavebních povolení a jejich počet meziročně vzrostl o 1,0 %.

U orientační hodnoty povolených staveb byl zaznamenán největší pokles v roce 2014, od roku 2015 plánované investice rostly. Orientační hodnota staveb povolených v roce 2017 vzrostla proti roku 2016 téměř o pětinu (24,1 %) a činila 352,9 mld. Kč, tzn. že byla téměř na úrovni roku 2007. Proti roku 2014 plánované investice v roce 2017 vzrostly o třetinu, týkaly se všech kategorií výstavby. Jednalo se o nejvyšší hodnoty u kategorií staveb od roku 2010. Pouze u staveb na ochranu životního prostředí, i přes jejich meziroční růst, se jednalo o druhou nejnižší hodnotu. Téměř ve všech čtvrtletích roku 2017 zaznamenala orientační hodnota třetinové růsty. Pouze ve 2. čtvrtletí nastal mírný pokles vlivem nižších investic na ostatní stavby.

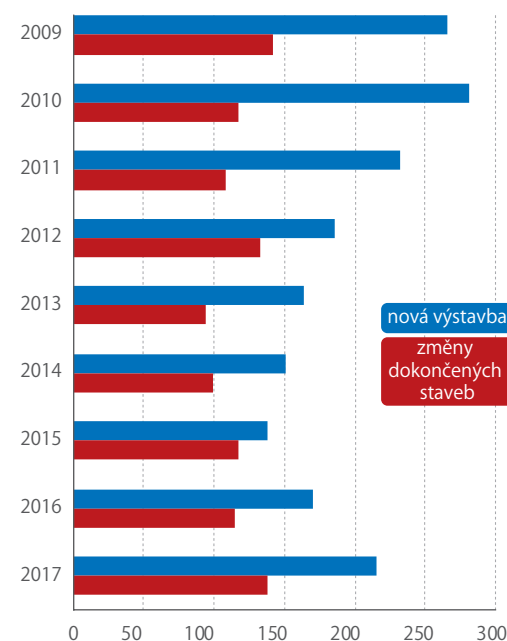
NOVÁ VÝSTAVBA VZROSTLA V ROCE 2017 MEZIROČNĚ TĚMĚŘ O PĚTINU

Více investic je dlouhodobě plánováno na novou výstavbu (215,5 mld. Kč, tj. 61 % z celkové hodnoty) než na změny dokončených staveb (37,5 mld. Kč, což bylo o šestinu více než v roce 2016). Na nové výstavbě se nejvíce podílely bytové budovy a na změnách dokončených staveb nebytové budovy.

Podle kategorií výstavby se dlouhodobě více investuje do výstavby nebytových než bytových budov. Výjimkou byly roky 2014 a 2015, v roce 2016 se trend zase obrátil.

V roce 2017 byly předpokládány investice do nebytových budov ve výši 129,2 mld. Kč, což bylo 37 % z celkové orientační hodnoty vydaných stavebních povolení. Ve srovnání s rokem 2016 byl zaznamenán růst o sedminu. Podíl orientační hodnoty stavebních povolení vydaných na budovy bytové je nižší než

ORIENTAČNÍ HODNOTA STAVEB, 2009–2017 (mil. Kč)

Zdroj: ČSÚ

v případě nebytových budov. V roce 2017 meziročně vzrostla orientační hodnota bytových budov o 19,6 %. Předpokládané investice činily 102,8 mld. Kč (29 %). Orientační hodnota ostatních staveb měla nejvyšší podíl na celkové očekávané hodnotě v roce 2014 (31 %) a vloni (29 %). Plánované investice na ostatní stavby činily 102,7 mld. Kč, což bylo meziročně více o 43,7 %.

Nejnižší podíl na celkové hodnotě vydaných stavebních povolení tvoří dlouhodobě plánované investice pro stavby na ochranu životního prostředí. V roce 2017 meziročně vzrostla orientační hodnota

VYDANÁ STAVEBNÍ POVOLENÍ A JEJICH ORIENTAČNÍ HODNOTA*, 2008–2017 (%)

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet	4,1	-7,8	-6,2	1,4	-8,8	-13,2	-6,5	1,4	3,6	1,0
Orientační hodnota	9,3	4,3	-2,2	-14,8	-6,3	-19,1	-3,1	2,0	11,5	24,1

*Pozn.: Meziroční změny.

Zdroj: ČSÚ

pro tyto stavby na 28,7 mld. Kč. Pětiprocentní podíl byl od roku 2000 nejnižší. Města a obce je využívají na výstavby čistíren odpadních vod, kanalizací a vodovodů. Výši plánovaných investic na stavby pro ochranu životního prostředí, nebytové budovy a zejména na ostatní stavby ovlivňuje čerpání financí z evropských fondů a přidělování veřejných financí.

Nejvyšší orientační hodnota vydaných stavebních povolení byla ve Středočeském kraji, kde se jednalo hlavně o nové bytové budovy, nejnižší pak v nejmenším kraji republiky – Karlovarském.

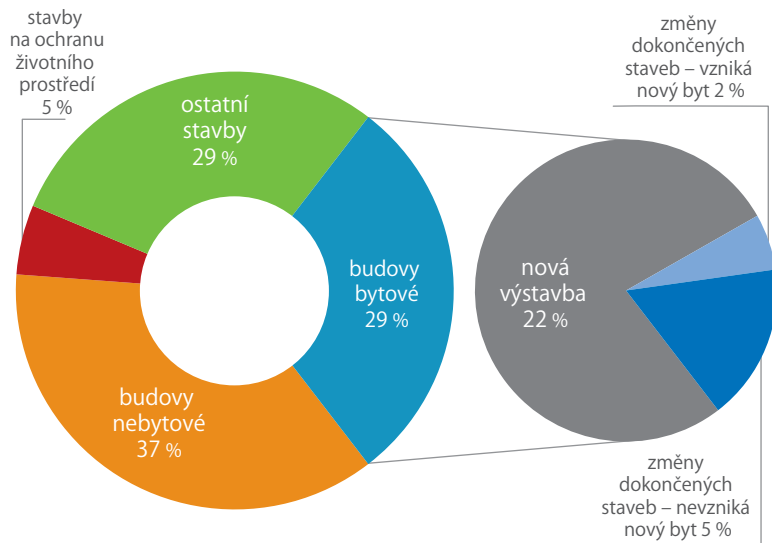
Až do roku 2015 se do staveb nebytových budov investovalo především v hl. m. Praze. Od roku 2016 to již bylo v krajích Jihomoravském, Středočeském a Ústeckém, vloni pak hlavně v Ústeckém kraji zejména na výstavbu velkých průmyslových staveb a na infrastrukturu. Nejvíce peněz na ochranu životního prostředí se vydalo v krajích Jihomoravském, Středočeském a Moravskoslezském, kde byl vysoký podíl investic do ostatních staveb, zejména do dopravní infrastruktury.

JAKÁ BYLA SITUACE V 1. ČTVRTLETÍ 2018

V lednu až březnu 2018 bylo stavebními úřady vydáno 18 086 stavebních povolení, což v porovnání se stejným obdobím roku 2017 představuje pokles o 4,1 %. Jednalo se o čtvrtou nejnižší hodnotu od roku 1999. Počet vydaných stavebních povolení klesl téměř ve všech kategoriích výstavby, mírně rostl u staveb na ochranu životního prostředí.

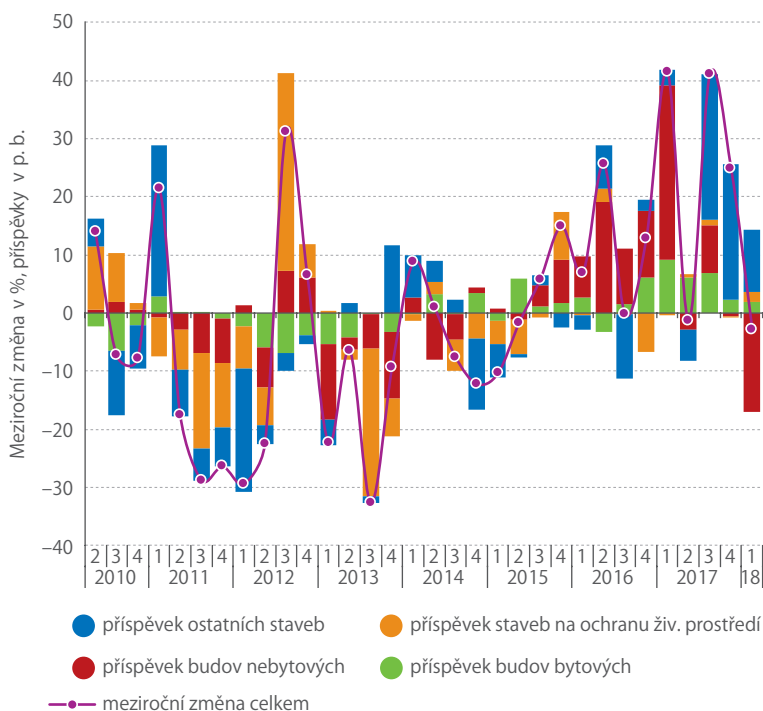
Orientační hodnota povolených staveb činila 77,6 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím roku

ORIENTAČNÍ HODNOTA STAVEBNÍCH POVOLENÍ PODLE KATEGORIÍ VÝSTAVBY, 2017

Zdroj: ČSÚ

MEZIROČNÍ ZMĚNY ORIENTAČNÍ HODNOTY STAVEBNÍCH POVOLENÍ, 2010–1. Q 2018

Zdroj: ČSÚ

2017 klesla o 2,8 % z důvodu vysoké základny (tehdy byla povolena velká průmyslová stavba; pokud by se modelově odečetla tato hodnota, činil by meziroční růst více než 10 %).

Na celkové výstavbě měly vyšší podíl plánované investice na novou výstavbu (63 %). Jejich orientační hodnota meziročně klesla o 2,2 %, když dosáhla 48,5 mld. Kč. Orientační hodnota stavebních povolení na změny dokončených staveb klesla od počátku roku do konce března meziročně o 3,7 % a činila 29,0 mld. Kč.

Z pohledu kategorií výstavby k tomuto poklesu nejvíce přispěly plánované investice do nebytových budov. Jejich hodnota meziročně klesla o 34,9 %, opět z důvodu vysoké srovnávací základny. V ostatních kategoriích se orientační hodnota zvýšila, například u ostatních staveb (o 53,1 %), jejichž investice jdou převážně na dopravní infrastrukturu. O dvě pětiny se meziročně zvýšily plánované výdaje do staveb na ochranu životního prostředí. Rostla také orientační hodnota stavebních povolení na bytové budovy (o 6,9 %) i díky evropským dotacím na snížení energetické náročnosti stávajících bytových domů.

Z územního hlediska byla v lednu až březnu 2018 nejvyšší orientační hodnota vydaných stavebních povolení ve Středočeském kraji. Na výstavbu bytových budov půjde nejvíce investičních prostředků v krajích Středočeském a Jihomoravském, a to na novou výstavbu a na změny dokončených staveb, kdy nevzniká nový byt. Na výstavbu nebytových budov a ostatních staveb se vydá nejvíce peněz ve Středočeském kraji a na stavby na ochranu životního prostředí v Jihomoravském kraji. Nejméně finančních prostředků se plánuje vydat v krajích Libereckém a Karlovarském, a to téměř ve všech kategoriích výstavby.

Klíčem k růstu jsou investiční výdaje

Česko dlouhodobě patří mezi země s nejvyšším podílem investic na hrubém domácím produktu.

KAROLÍNA SÚKUPOVÁ

vedoucí oddělení
svodných analýz

Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (investice) jsou velmi důležitou položkou hrubého domácího produktu (HDP). Jejich správné směřování může napomoci budoucímu bohatnutí společnosti, nedostatečné investice však vytvoří mezeru mezi státy, kterou lze těžko zahladit. Podíl kapitálových výdajů na HDP v Česku v roce 2017 činil 25,2 % a byl nejvyšší v Evropské unii. Unijní průměr dosáhl 20,1 %. Za Českem se umístily Švédsko (24,9 %) a Estonsko (23,7 %). Nejmenší podíl investic na HDP měly Řecko (12,6 %), Portugalsko (16,2 %) a Velká Británie (16,9 %).

Podle dostupných údajů patřilo Česko mezi státy s nejvyšším podílem investic na HDP již v první polovině 90. let.

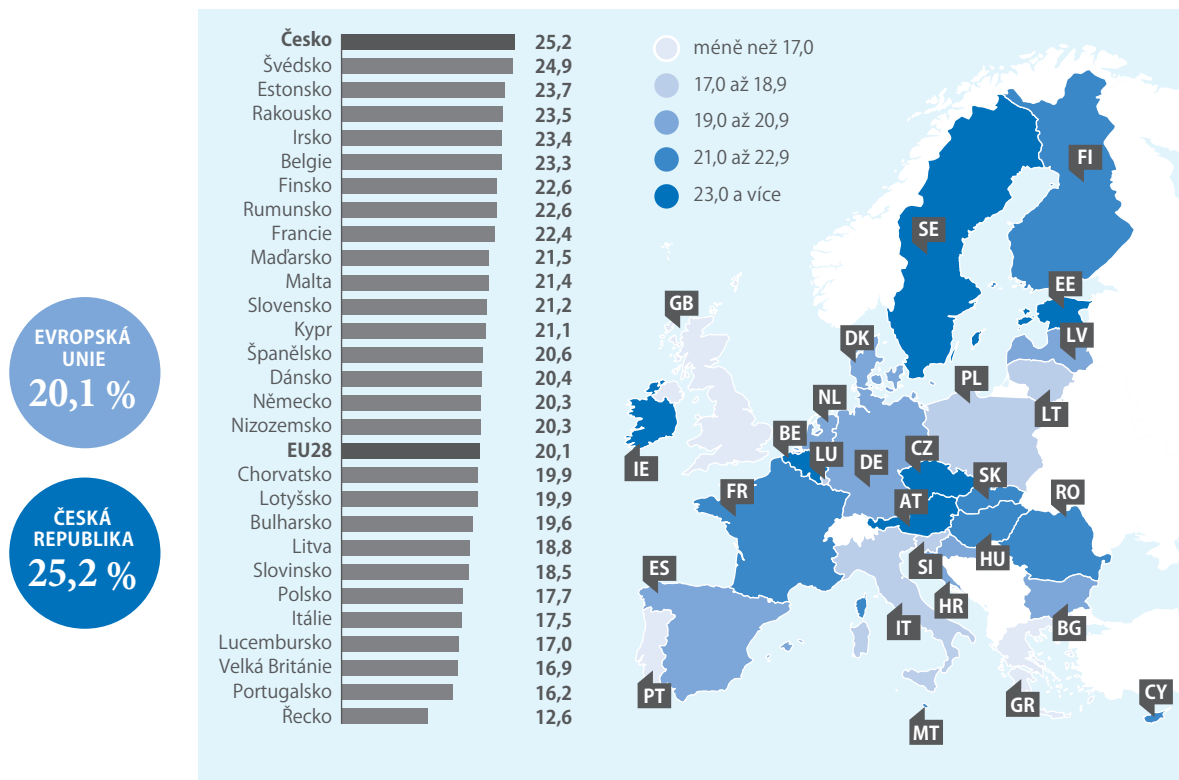
Tehdy podíl přesahoval hranici 30 %. Z věcného členění investic vyplývá, že Česká republika ve značné míře doháněla vnitřní dluh na infrastrukturu. V roce 1995 tvořily ostatní stavby 40,2 % z celkového objemu investic a v průběhu dalších let postupně klesaly. Zároveň se projevovala klíčová úloha průmyslu v ekonomice – Česko má dlouhodobě jeden z nejvyšších podílů investic do strojů a zařízení na HDP. V roce 2017 to bylo 11,5 %, což bylo nejvíce v Evropské unii. Tato investiční položka zůstává stálící.

Do popředí se však dostávají produkty duševního vlastnictví. Jejich podíl na celkových investicích má v České republice jasný růstový trend a vloni dosáhl hodnoty 15,4 %.

Produkty duševního vlastnictví jsou bezprostředně spjaté s technologickými inovacemi. Nejvyšší váhu měly v roce 2017 v Irsku (9,8 % HDP), ve Švédsku (6,4 % HDP) a ve Francii (5,5 % HDP). Česko je s 3,9 % HDP v tomto pohledu nejvýše ze všech zemí, které vstoupily do EU po roce 2000.

Zajímavé je srovnání se Slovenskem, které je podobně závislé na automobilovém průmyslu jako Česko. V 90. letech se obě země z hlediska investic velmi podobaly. Nyní jsou však slovenské investice na úrovni 21,2 % HDP. Rozdíl se začal zvětšovat po roce 2002. Slovensko má nyní oproti ČR nižší podíl investic do informačních a komunikačních technologií a produktů duševního vlastnictví.

PODÍL VÝDAJŮ NA HRUBÝ FIXNÍ KAPITÁL NA HDP, 2017 (%)

Zdroj: Eurostat

TÉMA

22

Jak české domácnosti vnímají svou finanční situaci?

24

Kdo je v Česku ohrožen příjmovou chudobou?

26

Zdraví a životní styl Čechů

28

Bez spolupráce respondentů s tazateli by to nešlo

DOMÁCNOSTI A PENÍZE

Jak české domácnosti vnímají svou finanční situaci?

Speciální modul posledního šetření Životní podmínky byl zaměřen na finanční situaci domácností. ČSÚ zjišťoval, zda má některý člen bankovní účet či jak domácnosti pravidelně spoří. Zkoumal i zadlužení a schopnost splácet včas půjčky.

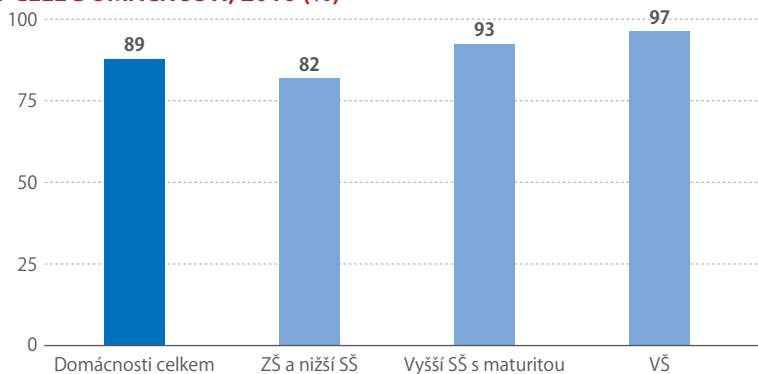
MICHAELA JIRKOVÁ
oddělení sociálních
šetření ČSÚ

Podíl domácností, které mají bankovní účet, je 88,5 % a zvyšuje se jak s vyšším dokončeným vzděláním osoby v čele domácnosti, tak i s přítomností druhé dospělé osoby v domácnosti, a to především v ekonomicky aktivním věku. Zatímco domácnosti osob, jejichž nejvyšší dokončené vzdělání je základní či nižší střední, mají bankovní účet jen ve čtyřech z pěti

případů, u domácností s vysokoškolsky vzdělanými osobami je to již 97 % případů. U domácností osob v ekonomicky aktivním věku neklesá tento podíl pod 90 %, avšak v případě dvojice, z níž alespoň jeden je starší 65 let, dosahuje jen 83 % a u domácností jednotlivce ve věku 65 a více let jsou to dokonce pouze necelé dvě třetiny.

PODÍL DOMÁCNOSTÍ S BANKOVNÍM ÚČTEM PODLE VZDĚLÁNÍ OSOBY V ČELE DOMÁCNOSTI, 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ, Životní podmínky 2017

VÍCE NEŽ POLOVINA SAMOŽIVITELEK NEDOKÁŽE NIC NAŠETŘIT

Schopnost ušetřit měsíčně nějakou částku uvádí 67,1 % domácností. Tento podíl výrazně roste s vyšší příjmu a s přítomností druhé dospělé osoby v domácnosti. U domácností tvořených jen jednou dospělou osobou však tento podíl nepřesahuje dvě třetiny, přičemž mezi samoživitelkami s dětmi nedokáže našetřit měsíčně žádnou kladnou částku dokonce více než polovina. Zatímco u pětiny domácností s nejnižšími příjmy nedosahuje tento podíl ani poloviny, u pětiny domácností z výběrového souboru s nejvyššími příjmy je to 78,6 %. Domácnosti dolního kvintilu navíc dokážou měsíčně ušetřit jen polovinu toho, co průměrná domácnost. Naproti tomu

domácnosti v horním kvintilu našetří třikrát více než ty nejhudší. Přibližně polovinu celorepublikového průměru zvládnou ušetřit také některé domácnosti samoživitelek s dětmi nebo jednotlivci ve věku 65 a více let. Oproti nim dokážou jak dvojice bez dětí, tak i dvojice s dětmi ušetřit měsíčně 2,5krát více. Domácnosti dvojic, z nichž alespoň jeden je starší 65 let, zvládnou průměrně ušetřit jen 82 % celorepublikového průměru, ale zato z nich spoří téměř tři ze čtyř domácností.

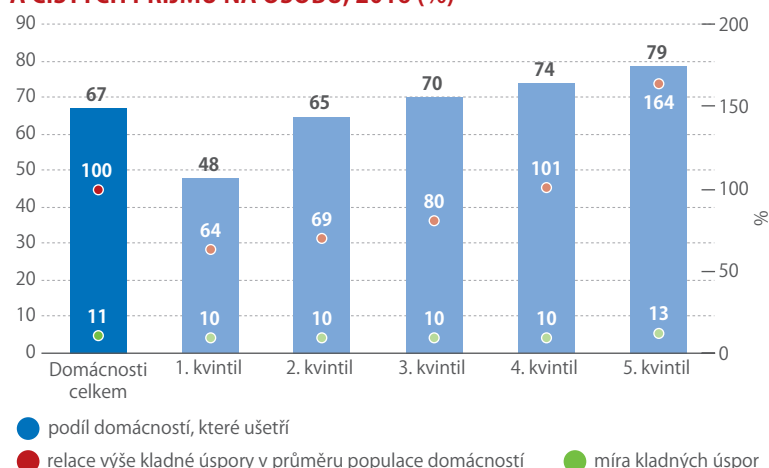
V MÍŘE ÚSPOR SE DOMÁCNOSTI PŘÍLIŠ NELÍŠÍ

Poměr, kolik jsou schopny domácnosti našetřit vůči svým příjmům, je v průměru 10,6 %. Tato míra úspor je napříč všemi typy domácností víceméně stabilní, s růstem příjmů roste jen nepatrně a s přítomností dětí klesá jen mírně. Bez ohledu na výši příjmů a složení domácnosti si tedy každý typ domácnosti průměrně odkládá měsíčně přibližně jednu desetinu svých disponibilních příjmů do úspor.

Dále jsme se zabývali úvěry na bydlení, mezi které se řadí hypotéka, úvěr ze stavebního spoření nebo i jiný úvěr na účel bydlení. Při srovnání podílu domácností, které mají nějaký úvěr na bydlení, s podílem domácností s měsíční úsporou je situace u některých typů domácností mnohdy zcela odlišná. Zatímco měsíčně spoří výrazně častěji domácnosti s vyššími příjmy, úvěry na bydlení si stejně často jako tyto domácnosti pořizují i domácnosti s příjmy nižšími. V pětině domácností s nejvyššími příjmy, stejně jako v pětině domácností s nejnižšími příjmy má takový úvěr více než každá čtvrtá domácnost. Celorepublikový průměr je přitom 21,1 %. Rozdíl však zůstává v tom, kolik měsíčně splácí průměrná domácnost. Domácnosti dolního příjmového kvintilu splácejí jen 4/5 průměrné splátky, zatímco domácnosti horního kvintilu splácejí 1,5krát více. Výrazně častěji si pořizují hypotéku domácnosti s dětmi, a to především ty, kde žijí dva dospělí. U nich má úvěr téměř 45 % z nich. Avšak úvěrům se nevyhýbají ani domácnosti samoživitelek s dětmi, mezi nimiž má úvěr více než každá čtvrtá. Jejich měsíční splátka je však 1,5krát nižší než splátka dvojic s dětmi. Obecně domácnosti dvojic měsíčně splácejí více. Domácnosti, kde alespoň jeden člen je starší 65 let, mají úvěr na bydlení jen v mizivém procentu případů. Zadlužení v oblasti bydlení se tedy může týkat většiny typů domácností bez ohledu na výši příjmů, což přirozeně souvisí s potřebou řešit vlastní bydlení. A ta se zvyšuje s přítomností dětí v domácnosti.

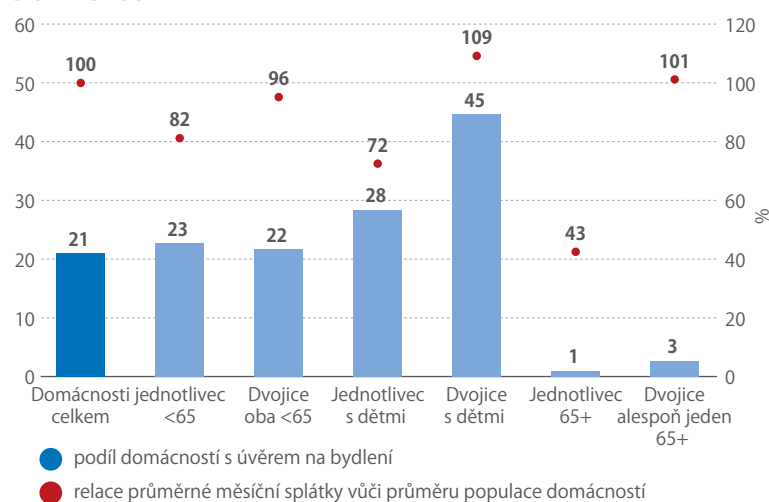
Z oblasti zadlužení jsme sledovali, zda domácnosti zvládají platit včas různé pravidelné platby a splátky, jako je nájemné, platby za energie, splátky úvěrů na bydlení či jiných půjček. V domácnostech, které alespoň jednu z těchto splátek nezvládly zaplatit včas, žilo 3,2 % osob. Přitom problémy platit v termínu nájemné uvedlo 2,6 % domácností, platby za energie

PODÍL DOMÁCNOSTÍ S MĚSÍČNÍ ÚSPOROU PODLE KVINTILŮ A ČISTÝCH PŘÍJMŮ NA OSOBU, 2016 (%)

Zdroj: ČSÚ, Životní podmínky 2017

PODÍL DOMÁCNOSTÍ S ÚVĚREM NA BYDLENÍ PODLE TYPU DOMÁCNOSTI

Zdroj: ČSÚ, Životní podmínky 2017

1,8 % domácností, splátky úvěrů na bydlení 1,1 % a splátky ostatních půjček 5,4 % z těch, kterých se takovéto splátky týkají. Vedle toho uvedlo 2,2 % domácností, že za posledních 12 měsíců alespoň jednou nebyly schopny zaplatit včas některou z plateb za telefon, internet, zdravotní péči, vzdělávání atd. Někjaké dluhy, jako jsou pokuty, penále, nedoplatky u zdravotní pojišťovny, u České správy sociálního zabezpečení, u dopravního podniku apod., přiznalo 1,2 % domácností.

V šetření Životní podmínky se také zjišťovalo, jakou finanční zátěž představuje pro domácnosti splácení různých nebytových půjček, jako je leasing, nákup na splátky či spotřebitelský úvěr. Pro necelou třetinu domácností to znamená velkou zátěž, pro více než polovinu určitou zátěž a pouze pro každou dvanáctou domácnost – z těch, které tyto půjčky mají – nepředstavuje jejich splácení vůbec žádnou finanční zátěž.

Kdo je v Česku ohrožen příjmovou chudobou?

V Česku bylo v roce 2017 ohroženo příjmovou chudobou 9,1 % osob. Jednalo se zejména o samoživitelky s dětmi a jednotlivce starší 65 let. Naproti tomu nízkou mírou ohrožení příjmovou chudobou měly domácnosti dvojic jak s dětmi, tak i bez nich.

MARIE KORYCHOVÁ
oddělení sociálních
šetření

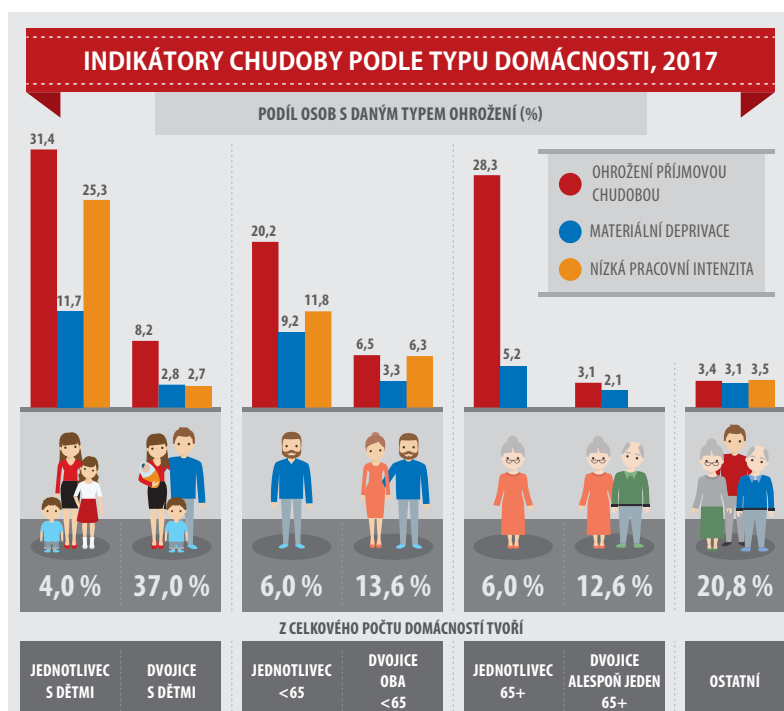
Složení domácností ovlivňuje také hodnoty dalších indikátorů chudoby, jako jsou míra materiální deprivace a míra nízké pracovní intenzity. Podle výsledků výběrového šetření Životní podmínky (EU-SILC) si domácnosti samoživitelek častěji než jiné domácnosti nemohly dovolit čtyři a více sledovaných položek materiální deprivace. Zhruba čtvrtina osob žijících v těchto domácnostech vykazovala nízkou pracovní aktivitu.

DVOJICE S DĚTMI JSOU NEJČASTĚJŠÍM TYPEM DOMÁCNOSTI

Pro dokreslení situace je třeba se podívat, v jakých typech domácností lidé žijí. Domácnosti samoživitelek se závislými dětmi zahrnují pouze 4 % z celkového počtu hospodařících domácností. Hospodařící domácnost je založena na prohlášení osob, které spolu žijí, že také společně hospodaří, tzn. společně hradí základní výdaje domácnosti, jako jsou strava, náklady na bydlení a ostatní provozní výdaje domácnosti.

Vůbec nejčastějším typem hospodařící domácnosti je dvojice dospělých se závislým dítětem, popř. dětmi (37,0 %). Zhruba v polovině domácností dvojic s dětmi žijí dvě závislé děti, ve třetině jedno dítě a v 15,1 % těchto domácností žijí tři závislé děti a více. Za závislé děti jsou považovány osoby ve věku 0–17 let a také osoby ve věku 18–24 let, které nejsou ekonomicky aktivní a žijí ve společné domácnosti s rodiči.

Dalším typem domácnosti je dvojice dospělých, oba mladší 65 let, který tvoří 13,6 % domácností, dvojici s alespoň jednou osobou 65letou a starší odpovídá 12,6 % českých domácností. Domácnosti jednotlivců mladších 65 let i 65letých a starších pokrývají každá necelých 6 % z celkového počtu domácností. Domácnosti zařazené do kategorie ostatní zahrnují například rodinné domácnosti s dospělými a již ekonomicky aktivními dětmi (8,9 % z celkového počtu hospodařících domácností) a ostatní různorodé typy domácností (11,9 %).

Pozn.: Míra nízké pracovní intenzity se počítá za osoby do 59 let včetně.

Zdroj: ČSÚ

NÍZKÝ PŘÍJEM NEJVÍCE OHROŽUJE DOMÁCNOSTI SAMOŽIVITELEK

Ze všech typů domácností byly v roce 2017 příjmovou chudobou i materiální deprivací nejvíce ohroženy neúplné rodiny, ve kterých byl také nejvyšší podíl osob s nízkou pracovní intenzitou. Jednalo se především o domácnosti žen samoživitelek, které byly rozvedené (56,2 %) nebo svobodné (31,8 %). Téměř tři čtvrtiny žen samoživitelek pracovaly, přičemž většina (65,6 %) jako zaměstnankyně na plný úvazek, 4,0 % na částečný úvazek a 4,7 % samoživitelek se živilo jako osoby samostatně výdělečně činné. Ekonomicky neaktivních bylo 12,0 % samoživitelek v domácnosti pečujících o děti a 9,4 % nezaměstnaných.

Další skupinou ohroženou příjmovou chudobou byly osoby 65leté a starší hospodařící samy. Tuto skupinu zastupovaly zejména ženy (76,7 %), které byly ovdovělé (76,0 %) nebo rozvedené (14,6 %). Muži starší 65 let hospodařící sami byli také většinou vdovci (56,2 %), na rozdíl od žen byli častěji rozvedeni (28,8 %) či svobodní (12,4 %). Celých 97,2 % osob v tomto typu hospodařící domácnosti pobíralo starobní důchod.

Třetí nejohroženější skupinou podle indikátoru míry ohrožení příjmovou chudobou byly domácnosti jednotlivců mladších 65 let. Muži i ženy zde byli shodně zastoupeni, přičemž muži byli převážně svobodní (51,8 %) či rozvedeni (40,0 %). Mezi ženami převažovaly rozvedené (46,7 %) následované svobodnými (31,2 %) a vdovami (17,3 %). Celkem 73,1 % jednotlivců mladších 65 let bylo ekonomicky aktivních, 14,2 % již pobíralo starobní důchod, 6,7 % invalidní důchod a 4,3 % bylo nezaměstnaných.

Na rozdíl od míry ohrožení příjmovou chudobou při analýze míry materiální deprivace hodnotili svoji situaci lépe senioři 65letí a starší (5,2 % materiálně deprivovaných) než jednotlivci mladší 65 let (9,2 % materiálně deprivovaných). Tento stav může odrážet celkovou větší skromnost a jistotu příjmů z důchodu u jednotlivců 65letých a starších, případně si mohli stihnout na některé hmotné položky materiální deprivace za svůj život již našetřit (auto, pračka, televize) či častěji uváděli, že neměli problém se splácením dluhů. Naopak jednotlivci mladší 65 let významně častěji oproti jednotlivcům 65letým a starším deklarovali schopnost zaplatit si týdenní dovolenou mimo domov. Zde je vhodné poznamenat, že domácnosti jednotlivců mladších 65 let zahrnují široké věkové spektrum osob, poměrně rovnoměrně jsou zde zastoupeny osoby ve věku od 25 do 64 let.

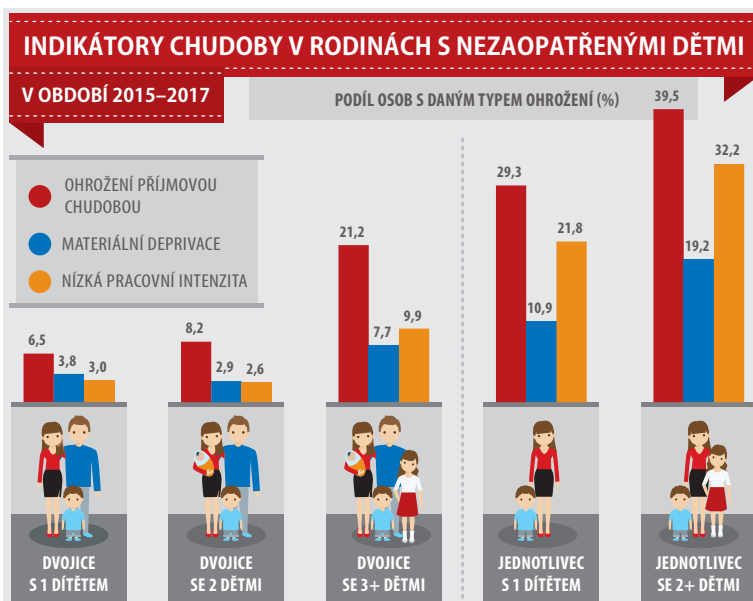
DVOJICE JSOU NA TOM LÉPE

Příznivější hodnoty ukazatelů chudoby lze pozorovat u domácností tvořených dvojicí dospělých, a to jak se závislými dětmi, tak i bez nich. Odráží se zde vyšší míra pracovní intenzity, ze které plynou vyšší příjmy a dále pak úspory, například u nákladů na bydlení.

U dvojic s nezaopatřenými dětmi činila hodnota míry ohrožení příjmovou chudobou 8,2 %, u domácností dvojic s oběma osobami mladšími 65 let 6,5 % a u domácností dvojic, kde byl alespoň jeden člen 65letý a starší, bylo příjmovou chudobou ohroženo 3,1 % osob. Co se týká ukazatele míry materiální deprivace, rozdíly mezi těmito typy domácností nebyly příliš zřetelné. Nicméně přetrvávala nižší hodnota tohoto ukazatele u dvojic, kde byl alespoň jeden 65letý a starší (2,1 % materiálně deprivovaných), následovaly dvojice s dětmi (2,8 % materiálně deprivovaných) a dvojice, kde jsou oba mladší 65 let (3,3 % materiálně deprivovaných).

DOMÁCNOSTI SE ZÁVISLÝMI DĚTMI

Podle indikátorů chudoby se v období 2015 až 2017 nejlépe žilo dvojicím s jedním nebo dvěma závislými dětmi. Rozdíl mezi těmito typy domácností nebyl výrazný. Dvojice s jedním dítětem měla mírně lepší hodnoty ukazatele míry ohrožení příjmovou chudobou. Naopak dvojice se dvěma dětmi vycházely lépe v míře nízké pracovní intenzity a v míře materiální

Zdroj: ČSÚ

deprivace. Mírné rozdíly v posledně jmenovaném ukazateli způsobovaly zejména položky týdenní dovolená mimo domov pro celou rodinu, možnost zaplacení neočekávaného výdaje, placení pravidelných plateb a splátek a vlastní osobní auto, které si mohly poněkud častěji dovolit domácnosti dvojic se dvěma dětmi.

U domácností dvojic se třemi a více dětmi lze pozorovat výraznější nárůst v hodnotách všech sledovaných ukazatelů. Míra nízké pracovní intenzity postihovala v období 2015–2017 téměř 10 % osob, příjmovou chudobou bylo ohroženo 21,2 % osob a materiální deprivace se týkala 7,7 % osob žijících v těchto domácnostech. V rámci daného typu hospodářící domácnosti převažovaly dvojice se třemi závislými dětmi (81,0 %) následované dvojicemi se čtyřmi dětmi (14,1 %).

Pokud v domácnosti není dvojice dospělých, ale pouze jeden dospělý se závislým dítětem či více dětmi, dochází k výraznému zhoršení všech sledovaných indikátorů. Oproti domácnosti dvojic se třemi a více dětmi bylo možné ve sledovaném období pozorovat zejména nárůst hodnoty ukazatele nízké pracovní intenzity u jednotlivců s jedním dítětem, a to o téměř 12,0 p. b. až na hodnotu 21,8 % osob. Míra ohrožení příjmovou chudobou byla vyšší o 8,1 p. b. a míra materiální deprivace narostla o 3,2 p. b.

Ještě vyšších hodnot pak dosahovaly domácnosti samoživitelek se dvěma a více dětmi. Bezmála třetina osob žijících v těchto domácnostech měla nízkou pracovní intenzitu, 39,5 % osob bylo ohroženo příjmovou chudobou a 19,2 % osob se potýkalo s materiální deprivací. Podobně jako u domácností dvojic s více dětmi převažovaly u domácností jednotlivců se dvěma a více dětmi domácnosti se dvěma dětmi (76,4 %) následované domácnostmi se třemi dětmi (17,6 %).

Bezmála třetina osob žijících v domácnostech samoživitelek se dvěma a více dětmi měla nízkou pracovní intenzitu,

39,5 %

osob bylo ohroženo příjmovou chudobou

a **19,2 %**

osob se potýkalo s materiální deprivací.

Zdraví a životní styl Čechů

Součástí šetření Životní podmínky 2017 byl modul, který se týkal zdraví a životního stylu dospělých osob. Statistici zkoumali pracovní a volnočasovou fyzickou aktivitu, konzumaci ovoce a zeleniny, výšku a váhu osob či jejich návštěvy u lékařů.

**SIMONA
MĚŘINSKÁ**

oddělení
koordinace šetření
v domácnostech

V rámci otázky na fyzickou aktivitu vztahující se k práci měli respondenti posoudit svoji pracovní aktivitu v typickém týdnu. Jednalo se o práci v širším slova smyslu. Osoby, které neměly zaměstnání, uvažovaly i ostatní pracovní aktivity, jako je práce kolem domu, na zahradě, péče o děti, studium či hledání práce.

Ukázalo se, že více než polovina žen ve věku 25 až 64 let má sedavou pracovní aktivitu nebo v práci převážně stojí (například učitelky, kadeřnice, úřednice, přepážkové pracovnice). Naopak těžkou a fyzicky náročnou práci vykonávají především muži (například práci s těžkými motorovými nástroji, stavební práce, stěhování, práci v hornictví a lesnictví), konkrétně 15,3 % mužů. Chůzi nebo středně těžkou fyzickou aktivitu uvedlo 36,1 % žen a 37,5 % mužů.

S vyšším dokončeným vzděláním se výrazně snižuje podíl osob s fyzicky namáhavou pracovní aktivitou a naopak se zvyšuje podíl osob se sedavou aktivitou. Ten bývá obecně vyšší u žen, kromě vysokoškolačků, kde muži předčili ženy v sedavé pracovní aktivitě (65,9 %). Stání je ve všech vzdělanostních

skupinách více zastoupeno u žen, chůze nebo středně těžká fyzická aktivita se nejvíce týká mužů i žen se základním a nižším středním vzděláním.

Co se týče volnočasové fyzické aktivity, respondenti měli uvést, kolik času stráví ve svém typickém týdnu provozováním sportu, fitness nebo rekreační pohybové aktivity, kam patří také tanec, plavání nebo rychlejší chůze se psem. Sport je o něco bližší mužům. Muži udávají vyšší průměrný čas strávený volnočasovou fyzickou aktivitou, konkrétně 3,6 h týdně, zatímco jejich ženské protějšky jen 3,2 h týdně. S rostoucím věkem se doba trávená pohybem postupně snižuje, naopak s vyšším stupněm dokončeného vzdělání se zvyšuje. Vysokoškolsky vzdělaní muži udávají v průměru 4,8 h pohybové aktivity týdně oproti mužům se základním a nižším středním vzděláním, kteří sportují ve volném čase v průměru jen 2,8 h týdně. Podobně i vysokoškolsky vzdělané ženy uvedly v průměru 4,4 h pohybové aktivity týdně, zatímco ženy se základním a nižším středním vzděláním jen 2,5 h týdně.

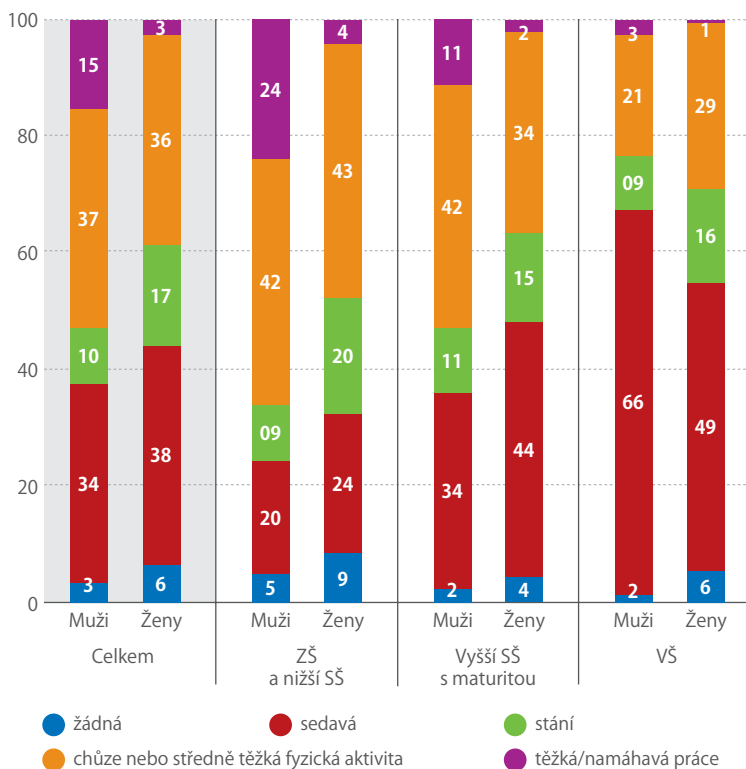
Téměř 40 % osob uvádí, že neprovozují vůbec žádnou fyzickou aktivitu v obvyklém týdnu, přičemž vyšší podíl je mezi ženami. Naopak u mužů je vyšší podíl těch, kteří ji provozují 8 a více hodin týdně (15,1 %). Lze doplnit, že do volnočasové pohybové aktivity nebyly zahrnuty domácí práce, které podle tradičního rozdělení rolí zastávají spíše ženy, a muži si spíše prosadí svoje sportovní koníčky. Zhruba pětina mužů i žen shodně uvedla, že se věnují volnočasovému pohybu 2 až 4 hodiny týdně.

ŽENY DBAJÍ VÍCE NA STRAVOVÁNÍ

Další sledovanou charakteristikou byly stravovací návyky člověka. Ptali jsme se na konzumaci ovoce a zeleniny (včetně zeleninových polévek) v typickém týdnu. Z analýzy získaných dat vyplynulo, že alespoň jednou denně jí ovoce více než polovina osob a zeleninu právě polovina osob, přičemž výrazně větší podíly jsou v tomto směru u žen. Ovoce jí dvakrát i vícekrát 21,4 % žen. V takové míře si jej dopřává jen 12 % mužů. S velkým rozdílem ženy předhánějí muže i v konzumaci zeleniny. Zeleninu má denně na talíři 55,2 % žen, zatímco jednou či vícekrát denně si dá zeleninu jen 43,4 % mužů. Naproti tomu každý patnáctý muž v ČR nejí zeleninu skoro vůbec.

U všech respondentů se v dotazníku zjišťovala jejich tělesná výška (v cm) a váha (v kg). Z těchto údajů byl pak vypočten index tělesné hmotnosti, známý jako BMI. Průměrná hodnota body mass

TYP PRACOVNÍ AKTIVITY PODLE VZDĚLÁNÍ A POHLAVÍ (%)

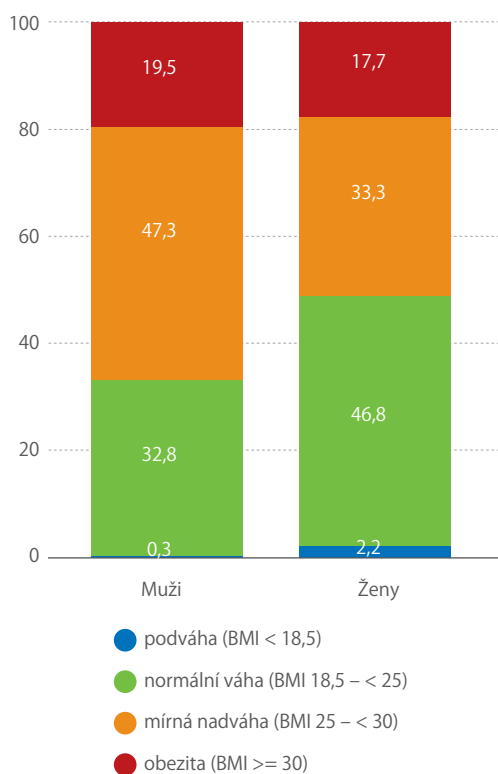
Zdroj: ČSÚ

indexu obyvatel ČR se pohybuje těsně nad horní hranicí normální zdravé váhy. Za rok 2017 dosáhla hodnoty 25,2, což značí mírnou nadváhu. Prakticky stejně vyšla i hodnota mediánu, což znamená, že přesně polovina populace v naší zemi má hodnotu BMI nižší.

Třetina žen bojuje s mírnou nadváhou (33,3 %) a u mužů je to téměř polovina dospělých osob (47,3 %). Téměř každý pátý muž trpí obezitou (19,5 %), u ženské části populace je to bezmála 18 %. Každá druhá žena má naopak BMI na úrovni normální váhy, případně podváhy. U mužů je to pouze každý třetí. Hodnota BMI postupně narůstá s přibývajícím věkem. Zatímco ve věku 16 až 34 let má normální váhu 66,2 % české populace, ve věku 35 až 49 let je to již jen polovina populace (49 %), dále ve věku 50 až 64 let je to pouze slabá třetina dospělých osob (31,8 %), přičemž výrazně přibývá osob s mírnou nadváhou (43,3 %). Ve věkové kategorii 65 a více let má normální zdravou váhu už jenom 28,1 % osob.

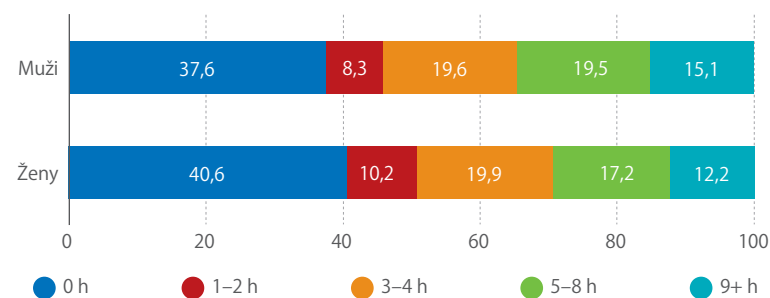
Dalším aspektem zdravého životního stylu je také prevence zdraví a to, jak se o sebe staráme v případě zdravotních neduhů. Zjišťovalo se, kolikrát respondenti za posledních 12 měsíců navštívili praktického lékaře (včetně preventivních prohlídek), kolikrát navštívili specializovaného lékaře (například oční, ortoped, ORL, gynekolog) a kolikrát navštívili zubaře či ortodontistu.

STRUKTURA INDEXU BMI PODLE POHLAVÍ, 2017 (%)

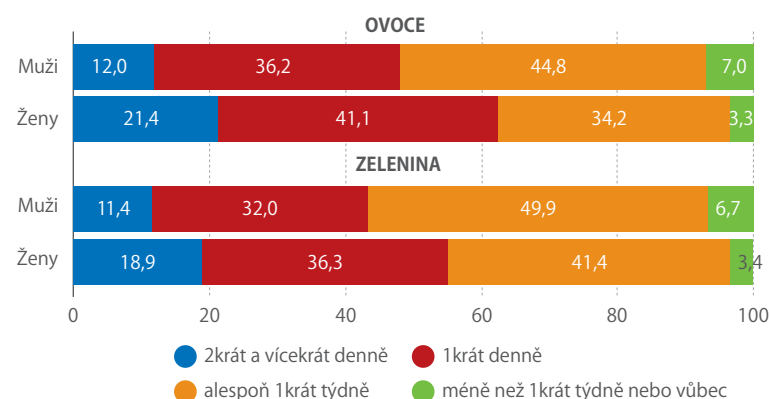
Zdroj: ČSÚ

RESPONDENTI PODLE DOBY STRÁVENÉ VOLNOČASOVOU FYZICKOU AKTIVITOU TÝDNĚ PODLE POHLAVÍ (%)

Zdroj: ČSÚ

ČETNOST KONZUMACE OVOCE A ZELENINY PODLE POHLAVÍ (%)

Zdroj: ČSÚ

S přibývajícím věkem docházejí lidé k lékaři pochopitelně výrazně častěji. Zatímco mladší ženy do 34 let navštěvují lékaře 2krát častěji než stejné staří muži (5,1 návštěv oproti 2,6 návštěvám za rok), u seniorů nad 65 let tento poměr neplatí (v průměru 9 návštěv za rok u žen oproti 8,4 návštěvám u mužů). Odlišná situace je u zubařů. Průměrný počet návštěv u stomatologa za rok činí 1,7 u mužů a 1,9 u žen, přičemž z hlediska věku respondentů se tento počet nijak výrazně neliší.

V návaznosti na to byli respondenti dotazováni, zda navštívili lékaře pokaždé, když potřebovali, a v případě, že tomu tak nebylo, měli uvést hlavní důvod proč.

Tyto důvody se diametrálně liší u zubařů oproti praktickým lékařům a specialistům. Nejčastějším důvodem pro vynechání kontroly u zubaře jsou u žen vysoké náklady na péči a léčbu a u mužů je to strach z ošetření. Každá čtvrtá žena uvedla, že je to příliš drahé, naopak každý čtvrtý muž přiznal, že má ze zubaře strach. Dlouhou objednávací lhůtu, která odradila respondenta od návštěvy zubaře, uvedla necelá desetina všech dotazovaných. Častou výmluvou je také záměr vyčkávat, zda se zdravotní problém sám nevyřeší nebo nezlepší. Pokud jde o důvody, proč respondenti nenavštívili svého praktika či lékaře specialistu, i když ho potřebovali, jednoznačně převažuje odkládání návštěvy na později. Jako častý

25,2
průměrná hodnota BMI obyvatel ČR v roce 2017

důvod také uváděli překážku, že se nemohli uvolnit z práce, a to častěji muži (14,7 %) než ženy (7,3 %), a více než 15 % všech dotazovaných zvolilo jiný, blíže neurčený důvod.

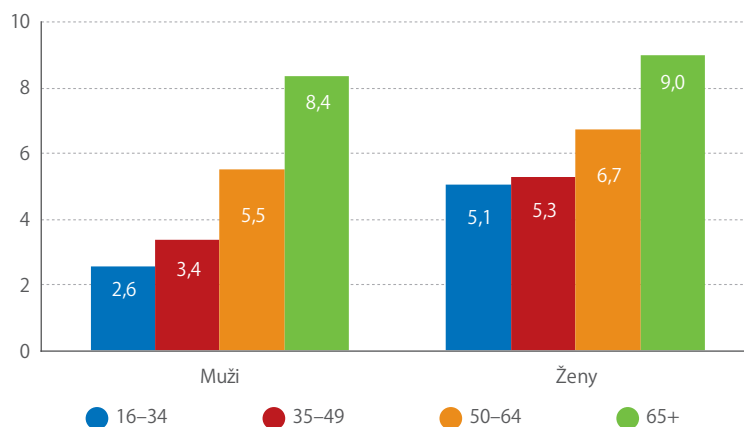
Nakonec se sledovalo, jakou zátěž představují pro domácnost výdaje spojené se zdravotní péčí a úhradou léků. Šetřené domácnosti měly započítat výdaje všech členů domácnosti za posledních 12 měsíců a zhodnotit, jakou zátěž představovaly zmíněné výdaje za daný typ péče.

Velkou zátěží jsou pro české domácnosti především výdaje za léky, ať už předepsané, nehrazené pojišťovnou nebo volně prodejné léky a potravinové doplňky, a to v 10 % případů. Pro polovinu domácností je také péče u zubaře určitou až velkou zátěží. Sem byla zahrnuta i ortodoncie (tj. rovnání chrupu) a dentální hygiena, která je často spojena s finančními náklady.

Naopak návštěvy u praktického lékaře a specialistů ani hospitalizace v nemocnici (která se však týkala pouze jedné čtvrtiny dotazovaných) nebyly žádnou finanční zátěží pro téměř dvě třetiny domácností.

Tyto výsledky zapadají do kontextu, jak je v našem státě nastaven zdravotní systém. Zatímco péče

ČETNOSTI NÁVŠTĚV U PRAKTICKÝCH LÉKAŘŮ A SPECIALISTŮ PODLE POHLAVÍ A VĚKU ZA ROK

Zdroj: ČSÚ

a prevence u praktických i specializovaných lékařů, ať už ambulantní, nebo lůžková, je vesměs krytá z povinného zdravotního pojištění, ošetření a léčba u zubařů, dentistů a ortodontistů je mnohdy plně hrazena pacientem.

JAK TO VIDÍ

BEZ SPOLUPRÁCE RESPONDENTŮ S TAZATELI BY TO NEŠLO

MICHAELA JIRKOVÁ

oddělení sociálních šetření ČSÚ

Výběrové šetření Životní podmínky se v České republice realizuje každoročně již od roku 2005. Díky tomu jsou k dispozici údaje o životní úrovni českých domácností v dlouhé časové řadě. Nebýt ochoty respondentů účastnit se šetření a odpovídat na otázky tazatelů, ČSÚ by jen těžko získal cenné údaje.

Tazatelé se při návštěvě domácnosti prokazují průkazkami, jejichž platnost si každý respondent může ověřit na oficiálních stránkách ČSÚ. Aby Úřad posílil svoji důvěru, má každý respondent možnost ujistit se o konání šetření na krajské správě ČSÚ či na místní policii. Do šetření je zapojeno více než 11 tis. náhodně vybraných domácností napříč všemi kraji České republiky.

Veškeré informace, které domácnost poskytne, jsou vysoce důvěrné a jsou zpracovávány anonymně. Český statistický úřad důsledně zajišťuje zákonem stanovenou ochranu individuálních údajů. Výsledky se publikují výhradně jako agregované údaje, z nichž nelze identifikovat žádný jednotlivý údaj o konkrétní osobě či domácnosti. Vzhledem k dobrovolnosti zjišťování oceňují statistici ochotu každého vybraného respondenta s ČSÚ spolupracovat. Míra návratnosti dotazníků je dlouhodobě kolem 80 % a vzhledem k mírně klesající tendenci za poslední období si statistici o to více vážejí jejich zapojení do šetření.

Vybraní respondenti jsou požádáni o účast v šetření

čtyři po sobě následující roky, což umožňuje zachytit vývoj životních podmínek jednotlivých typů domácností v čase. Pokud se již při první návštěvě tazatele respondenti rozhodnou zapojit do zjišťování, spolupracují pak s ČSÚ zpravidla po celou dobu trvání šetření. Této dlouhodobé spolupráce si velice vážíme.

Stejně tak si velmi vážíme i náročné práce tazatelů v terénu, která vyžaduje opravdu enormní nasazení. Za každý vyplněný dotazník všem zúčastněným děkujeme. Díky práci tazatelů může ČSÚ každým rokem zjišťovat údaje o ekonomické a sociální situaci českých domácností, a získat tak přehled o životních podmínkách domácností i jejich členů v České republice.

Demografie

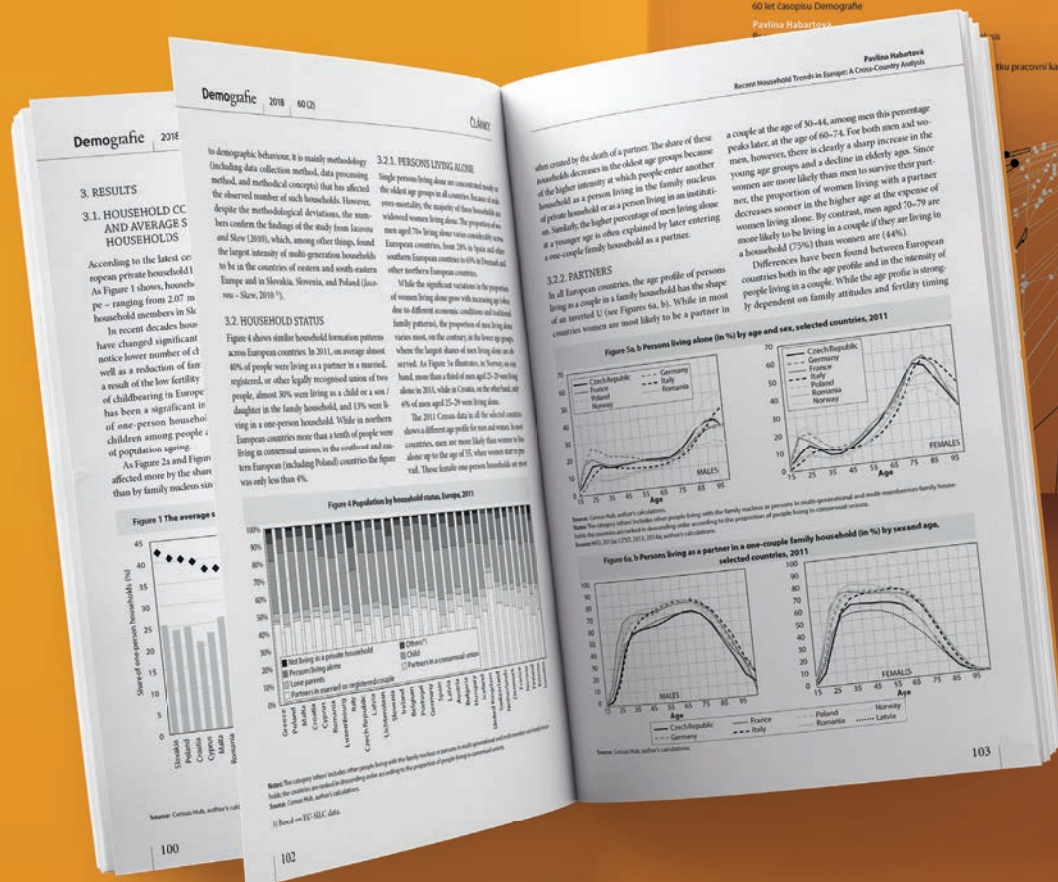
Odborný recenzovaný demografický časopis ČSÚ

4x ročně
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus a ESCI

Chudí nejsme, ale rádi si zahřešíme

Češi rádi jedí a dost kouří. Proto jsou podle indexu tělesné hmotnosti a počtu kuřáků nad evropským průměrem. Jak si na tom stojí v rámci Evropské unie, se můžete dočíst v analýze, která vychází z publikace Česká republika v mezinárodním srovnání.

**TOMÁŠ
HAMERSKÝ**
oddělení
informačních
služeb – ústředí

Česká republika obsadila v rámci zemí EU v roce 2016 první místo nejmenším podílem osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. Zatímco v ČR činil tento podíl 13,3 %, v Bulharsku, které se v pomyslném žebříčku umístilo až na samém chvostu, to bylo 40,4 %. Průměr EU se v tomto ohledu pohyboval na hodnotě 23,5 %. Také ve statistice kojenecké úmrtnosti Česká republika dosahuje příznivých čísel. V roce 2015 patřila s hodnotou 2,5 (počet zemřelých do 1 roku na 1 000 živě narozených) společně se Švédskem na dělené třetí místo v žebříčku členských zemí Unie. První příčka patřila Slovinsku (1,6), naopak poslední Rumunsku (7,6). Unijní průměr činil 3,6.

RÁDI JÍME A KOUŘÍME

Co se týká indexu tělesné hmotnosti (BMI) či počtu kuřáků, Česká republika se v obou případech pohybuje nad evropským průměrem. Až 63,2 % mužů

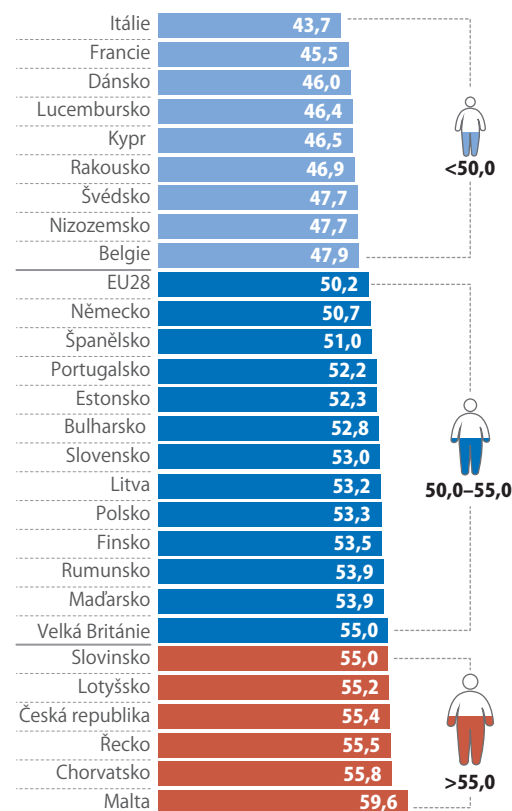
ve věku 15 a více let u nás v roce 2014 trpělo nadváhou (vs. 48,2 % žen). Průměr mužů, kteří trpěli nadváhou v EU, byl 57,3 % (žen 43,7 %).

Nejvíce mužů s nadváhou žilo v Chorvatsku (65,8 %), žen na Maltě (53,2 %). Naopak nejvíce žen se zdravou váhou (BMI = 18,5–25) žilo v Itálii, a to až 59,1 %. Mužů se zdravou váhou žilo nejvíce v Nizozemsku (46,6 %). Ve stejném roce v ČR kouřilo až 28,7 % populace ve věku 15 a více let, přičemž průměr EU byl tehdy 24 %. Nejvíce obyvatel kouřilo v Bulharsku, dokonce až 34,8 %, nejméně ve Švédsku, 16,7 %.

V POČTU VYSOKOŠKOLÁKŮ JSME PODPRŮMĚRNÍ

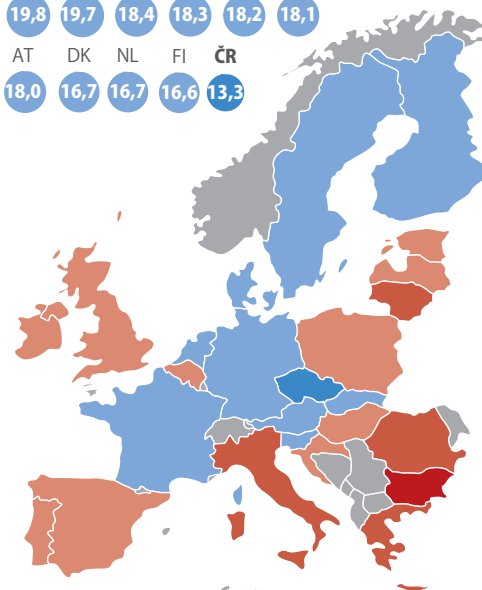
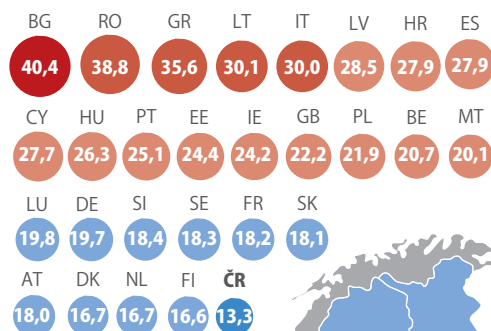
Z hlediska podílu osob se středoškolským vzděláním ukončeným závěrečnou nebo maturitní zkouškou či nástavbovým vzděláním nalezneme Českou republiku v roce 2016 dokonce na prvním místě v žebříčku

PODÍL OBYVATEL TRPÍCÍCH NADVÁHOU, 2014*)

*)Pozn.: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let s BMI \geq 25
Zdroj: ČSÚ

OSOBY OHROŽENÉ CHUDOBOU NEBO SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM, 2016*)

*)Pozn.: % ze všech obyvatel
Zdroj: ČSÚ

zemí EU s podílem 70,9 %. Nejméně těchto osob shledáme v Portugalsku (20,2 %). Průměr EU se v této oblasti zastavil na úrovni 45 %.

Naopak v počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel vykazuje vzhledem k EU dlouhodobě podprůměrné hodnoty. Sice lze vysledovat stoupající trend – v roce 2005 u nás žilo pouze 12,5 % vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva, v roce 2016 pak 21,2 % –, ovšem i toto číslo je poměrně daleko za evropským průměrem (28,8 % v roce 2016). Nejvíce se podílem vysokoškoláků v Evropské unii „pyšní“ Velká Británie (41,1 %), nejméně jich udává Rumunsko (15,8 %).

Pouze 6,7 % českých žen pracovalo v roce 2016 na částečný úvazek. Unijní průměr se téhož roku pohyboval na hodnotě až 20 %. Nejvíce žen na částečný úvazek bylo zaměstnáno v Nizozemsku (50,5 %), nejméně pak v Bulharsku (2,2 %). Bohužel v této oblasti je u nás trend pouze mírně stoupající, když v roce 2010 v České republice pracovalo na částečný úvazek 5,9 % žen. Nárůst za šest let tedy činil pouze 0,8 procentního bodu. Například v roce 2010 byl na Maltě stejný údaj 12,4 % a v roce 2016 již 14,7 %.

NEJVÍCE AUT SE KRADE V ITÁLII

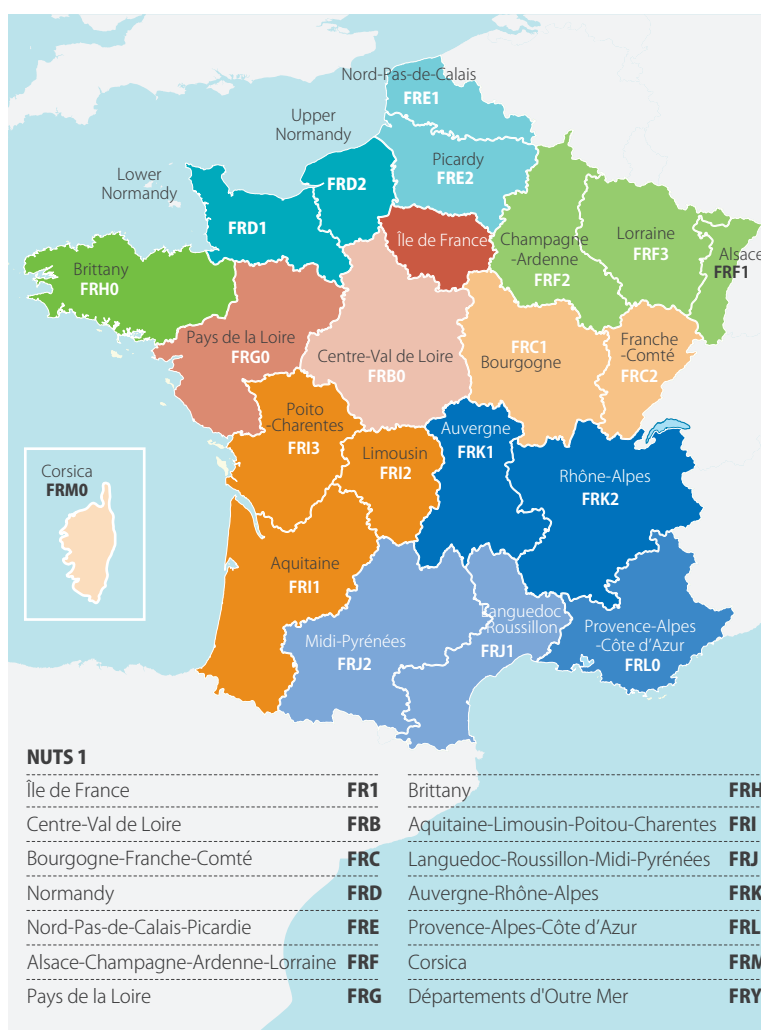
Jako příznivé jistě shledáme postavení ČR v Evropské unii v rámci statistik kriminality. V roce 2015 připadlo v ČR na 100 tis. obyvatel pouze 19 loupeží, což je v evropském kontextu podprůměrné číslo. V Belgii se ve stejný rok událo až 197 loupeží na 100 tis. obyvatel, což bylo vůbec nejvíce v Evropské unii. Naproti tomu na Slovensku to bylo pouze 10 loupeží na 100 tis. obyvatel, což bylo vůbec nejméně v Unii. Při zaměření pozornosti na krádeže motorových vozidel nalezneme Českou republiku na poměrně lichotivých místech pod průměrem EU. Na 100 tis. obyvatel bylo v tuzemsku v roce 2015 odcizeno 65,3 motorových vozidel, v Dánsku dokonce pouze 4,1. Nelichotivé prvenství v této statistice připadlo Itálii s hodnotou dokonce až 272,5.

ÚZEMNÍ USPOŘÁDÁNÍ STÁTŮ SE ZMĚNILO

Zajímavý je také vývoj územního uspořádání států Evropské unie, které každým rokem zaznamenává větší či menší změny. I takové informace publikace ČSÚ nabízí, a to přehledně v mapové příloze pro všechny členské státy Unie.

Největší změny nastaly v roce 2017 ve Francii a Polsku. Ve Francii se změny týkaly až na region Auvergne-Rhône-Alpes všech regionů NUTS1, kterých ve Francii oproti roku 2016 přibýlo pět, takže se v současné době země nově člení na 14 regionů NUTS1 a 28 regionů NUTS2. Největší změny jsou patrné v území středu a západu Francie. V okolí Paříže zcela zanikl územně rozlehlý region FR2 Bassin Parisien. V případě Polska nově vznikl region NUTS1 v centrálním Polsku PL7 Centralny. Polsko se tudíž nově dělí na sedm regionů NUTS1.

ÚZEMNÍ USPOŘÁDÁNÍ FRANCIE

Zdroj: ČSÚ

ORNÉ PŮDY MÁME DOST

Publikace také nabízí zajímavé srovnání států Evropské unie z hlediska zemědělství. Podíl orné půdy v České republice v roce 2015 činil až 40 % z celkové plochy zemědělské půdy. Přitom evropský průměr byl 24,5 %. V tomto směru nás předstihly pouze rovinatě země Dánsko (54,8 %) a Maďarsko (47,4 %). Není překvapením, že nejmenší zastoupení orné půdy bylo ve Švédsku (5,8 %).

Oproti roku 2010 činil v roce 2016 průměr zemí EU z hlediska indexu průmyslové produkce 105,6. S hodnotou 118,8 se Česká republika zařadila na osmé místo. První bylo Irsko (159,9). Naopak na chvostu žebříčku byl Kypr, který uváděl index 79,9.

Pozoruhodný byl v Česku také vývoj indexu výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů. Ještě v roce 2016 zaznamenal index oproti roku 2010 hodnotu 34, v loňském roce vystoupala tato hodnota na 167,7. Větší nárůst výroby motorových vozidel již zaznamenaly pouze Maďarsko (202,7), Litva, Lotyšsko a Bulharsko. Jedinou zemí v Unii, kde index od roku 2010 poklesl, bylo Řecko (75,6).

Mezi chodci je méně obětí, zraněných ale neubývá

Dlouhodobý trend poklesu počtu usmrcených chodců na silnicích v Česku vloni pokračoval. Tři pětiny tragických nehod se udály za zhoršené viditelnosti. Přetrvává vysoký podíl vážných nehod v noci. Intenzita smrtelné nehodovosti chodců v ČR stále převyšovala úroveň EU.

JIŘÍ KAMENICKÝ
oddělení
svodných analýz

Chodci patří obecně k nejvíce zranitelné skupině účastníků dopravy. V posledních letech tvoří v Česku stabilně pětinu obětí silničních nehod. Vloni přišlo podle údajů Policejního prezidia ČR o život 101 chodců (95 % z nich při srážce s vozidly, ostatní jako sekundární účastníci silničních nehod), šlo však jen o případy úmrtí do 24 hodin. Zhruba každý sedmý chodec přitom zemře později, konkrétně mezi prvním a třicátým dnem po nehodě. S významnou rolí této tzv. následné úmrtnosti souvisí vysoký podíl chodců seniorů mezi oběťmi nehod. V roce 2016 byla téměř polovina všech usmrcených chodců starších 64 let, mezi ženami dvě třetiny.

ČETNOST TRAGICKÝCH NEHOD CHODCŮ DLOUHODOBĚ KLESÁ

Loňský počet obětí byl nejnižší v historii samostatné ČR. Nedosahoval ani čtvrtiny úrovně dosud nejtragičtějšího roku 1994. Počet ostatních obětí nehod (tj. jiných než chodců) poklesl za stejné období mírněji – o 61 %. Disproporce je patrná i u zraněných – těch u chodců za posledních dvacet let ubylo o 45 % (u dětských chodců dokonce o 57 %), ale u ostatních účastníků silniční dopravy jen o 23 %. Po roce 2010 však zraněných chodců – podobně jako ostatních účastníků – neubývá, neboť

příznivější vývoj u těžce zraněných je kompenzován růstem u lehčích zranění.

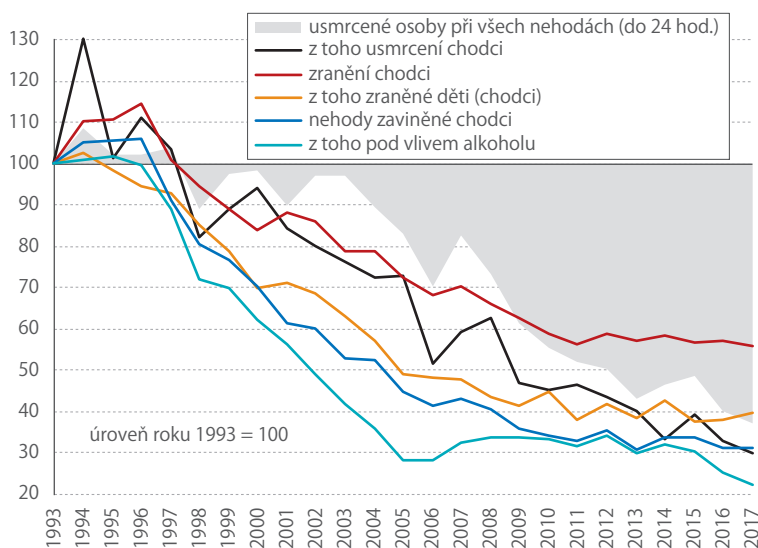
Navzdory příznivým trendům zůstává intenzita závažné nehodovosti chodců v Česku nad úrovní všech starých členských států EU. Souvisí to z velké části s vyšší nehodovostí při zhoršené viditelnosti. Do této kategorie lze zařadit veškeré noční nehody (i ty, které se udály v obcích – většinou na komunikacích s veřejným osvětlením), ale i část denních nehod, například za svítání, soumraku, mlhy či hustého deště. Za zhoršené viditelnosti se vloni odehrálo 36 % nehod s účastí chodců. U těžkých zranění vzrostl podíl na 41 % a u úmrtí chodců se pohyboval blízko 60 % – téměř dvakrát více než u ostatních obětí dopravních nehod (34 %).

OD ÚNORA 2016 MUSEJÍ BÝT CHODCI LÉPE VIDĚT

Po vzoru některých evropských zemí s vyšší nehodovostí chodců zavedla ČR opatření, které má jejich bezpečnost zvýšit. Koncem února 2016 vstoupila v platnost novela zákona o silničním provozu. Ta přinesla i povinnost pro chodce mít na sobě viditelný reflexní prvek, například reflexní pruh či reflexní vestu. Týká se to případů, pohybují-li se chodci v noci po krajnici či okraji silnice v místě mimo obec, kde není či nefunguje veřejné osvětlení, a dále také za snížené viditelnosti přes den. Zhodnotit, do jaké míry přispělo toto opatření k poklesu nehodovosti chodců, je prozatím obtížné – ať už pro krátkou dobu pozorování či absenci některých podrobných veřejně dostupných údajů. Nesporné však je, že nadále pokračoval klesající trend v kategorii usmrcených a těžce zraněných chodců. Mezi roky 2007 a 2010 k tomu přispěla hlavně redukce četnosti vážných nočních nehod na silnicích s veřejným osvětlením. V letech 2011 až 2013 došlo ke stabilizaci, když nižší počet usmrcených (zejména uvnitř obcí) byl kompenzován mírným navýšením počtu těžce zraněných chodců. V roce 2014 začal počet vážných nehod opět výrazněji klesat, což se projevilo u všech kategorií srážek s chodci bez ohledu na viditelnost. Příznivý trend přetrvával přes menší výkyvy i v následujících letech.

V období 2014–2015 přišlo při srážkách vozidel s chodci (do 24 hodin po nehodě) o život 235 lidí, v letech 2016 a 2017 pak o 36 méně. K příznivému vývoji nejvíce přispěla redukce obětí nočních nehod

NÁSLEDKY VŠECH DOPRAVNÍCH NEHOD A NEHOD CHODCŮ V ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

na silnicích bez veřejného osvětlení (z 83 na 51, ubylo zde i těžkých zranění z 86 na 71). Lze předpokládat, že se mohl projevit i efekt lepší viditelnosti chodců v důsledku výše uvedené regulace. Naopak četnost tragických nočních nehod chodců na silnicích s veřejným osvětlením rostla (o 22 %), u počtu těžkých zranění mírně klesala (-7 %). Podíl usmrcených chodců připadajících na všechny noční nehody tak zůstal v obou hodnocených obdobích nezměněn a dosahoval 57 %. Zhruba desetina úmrtí i těžkých zranění chodců připadá na denní nehody za zhoršené viditelnosti. Jejich četnost po roce 2014 narůstala, a to vlivem nehod za soumraku či svítání. To podobně jako růst nočních nehod uvnitř obcí může souviset s vyšší mobilitou obyvatelstva, vč. rostoucího počtu zahraničních návštěvníků.

ZA VĚTŠINU NEHOD CHODCI VINU NENESOU

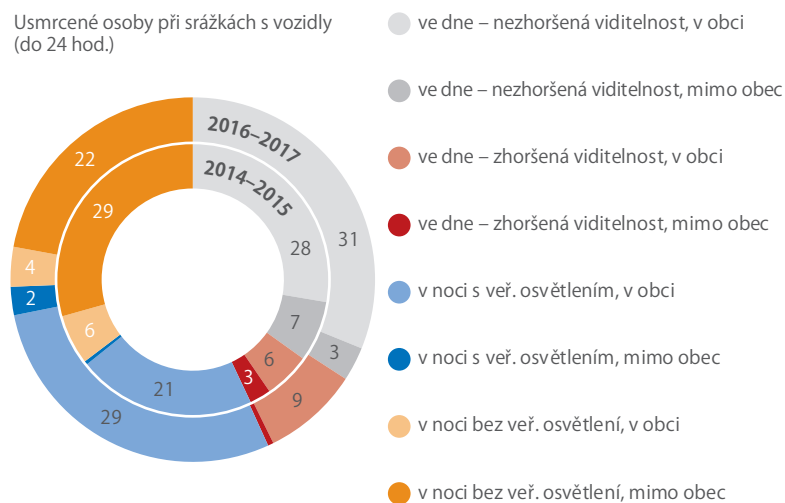
Dlouhodobě platí, že u zhruba každého třetího střetu chodce s vozidlem je chodec označen jako hlavní viník nehody. Tyto nehody se častěji vyskytují uvnitř obcí v denních hodinách a mívají také v průměru méně tragické následky. V roce 2017 jen 14 % všech úmrtí chodců připadalo na nehody, které sami zavinili – u těžkých zranění činil obdobný podíl 24 %. To může být jedna z příčin, proč četnost vážných nehod chodců v posledních letech navzdory silicím preventivním opatřením neklesá rychleji. Jiným faktorem může být užívání návykových látek. U chodců, kteří vloni způsobili nehodu s následky na zdraví či životě, byla zjištěna přítomnost alkoholu či drog ve 12 % případů, u nočních nehod až ve 30 %. U ostatních viníků nehod činily obdobné podíly 8 %, resp. 17 %.

NEHODOVOST NESOUVISÍ JEN S VYSOKOU URBANIZACÍ

Intenzita nehodovosti chodců vykazuje v Česku regionální specifika. Ta do značné míry souvisí

USMRCENÍ PŘI SRÁŽKÁCH S CHODCEM V ČR PODLE MÍSTA A VIDITELNOSTI, 2014–2015, 2016–2017 (%)

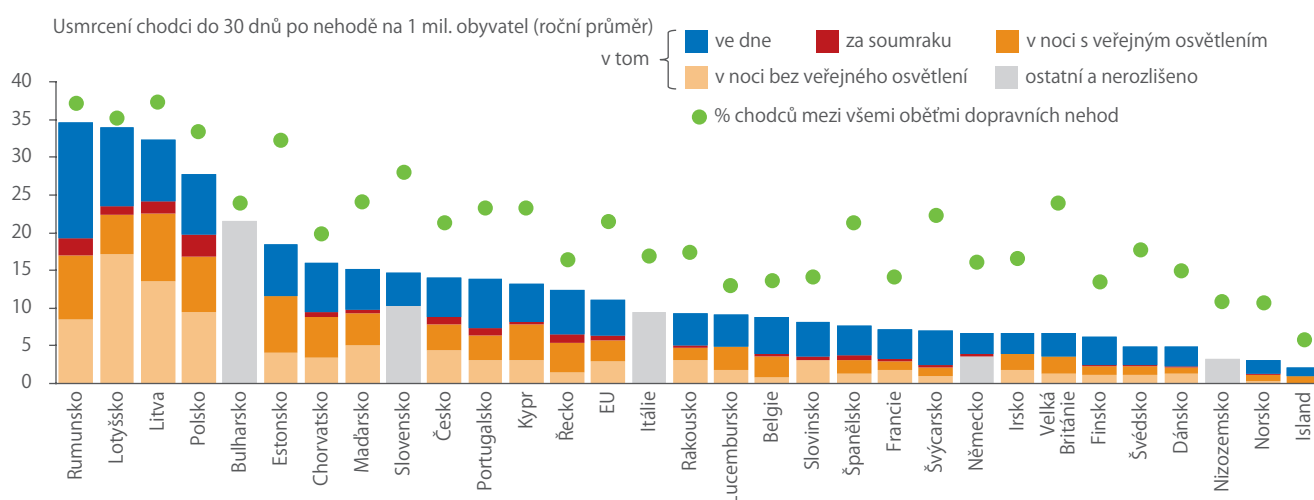
Usmrcené osoby při srážkách s vozidly (do 24 hod.)

Zdroj: Policejní prezidium ČR

s hustotou zalidnění, resp. mírou urbanizace. Důležitou roli hraje ale i dopravní infrastruktura (zatížení obcí tranzitní dopravou, bezpečné chodníky i přechody v obcích). Do četnosti nehod se zhoršenou viditelností se promítají i přírodní poměry, například ve výše položených oblastech. Nelze opomenout ani vliv sociální skladby obyvatel. Počet usmrcených a zraněných lidí při srážkách s chodci vztažený na bydlícího obyvatele dosahoval v období let 2007–2017 maxima v okrese Ústí nad Labem (161 % úroveň ČR), minima na Prachaticku (46 %). Nízký byl obecně v jižních a východních Čechách a také na Vysočině. Vysoké hodnoty v severních a severozápadních Čechách kontrastovaly s relativně příznivým postavením nadprůměrně urbanizovaného Moravskoslezského kraje.

USMRCENÍ CHODCI PŘI DOPRAVNÍCH NEHODÁCH PODLE VIDITELNOSTI VE VYBRANÝCH STÁTECH A EU^{*)}, 2013–2015

Zdroj: Eurostat, národní statistické úřady (Slovensko, Bulharsko)

^{*)} Pozn.: Za Německo, Itálii, Nizozemsko, Slovensko a Bulharsko nebyly údaje o viditelnosti zcela či částečně k dispozici.

Už nepojišťujeme sebe, ale svá nová auta

Zatímco v minulosti životní pojištění dynamicky rostlo, v roce 2013 došlo k obratu. V souvislosti s ekonomickým oživením a rostoucími výdaji domácností začalo růst neživotní pojištění. Tento obrat se dosud nepodařilo zcela zastavit.

SVĚTLANA ŠKAŘOVÁ

oddělení statistiky služeb, peněžnictví a pojišťovnictví

Náznaky poklesu či růstu hodnoty pojistného předepsaného klientům podle uzavřené pojistné smlouvy s pojišťovnami za uvedené období lze nejlépe sledovat na předepsaném pojistném. Je to kategorie, která je považována za jeden z hlavních výkonných ukazatelů.

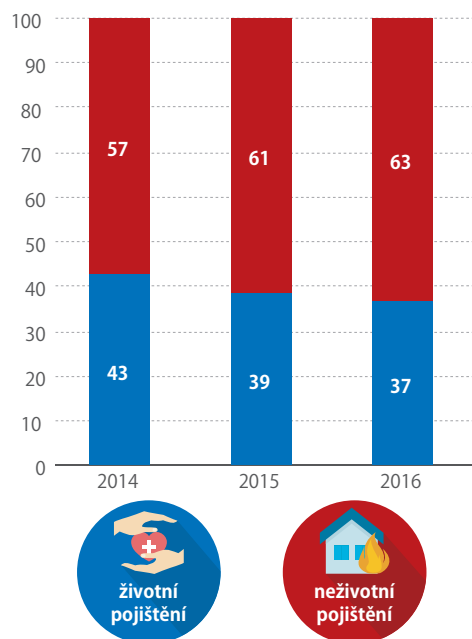
PROPAD ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

V porovnání s rokem 2013 byl předpis životního pojištění v roce 2014 nižší o 1 088 mil. Kč, v roce 2015 o 10 436 mil. Kč, a v roce 2016 dokonce o 14 603 mil. Kč.

Odlišný vývoj nastal v neživotním pojištění. Na rozdíl od životního zde předpis pojistného rostl. Oproti roku 2013 došlo v roce 2014 k nárůstu částky pojistného zaplaceného pojišťovnám o 3 316 mil. Kč, v roce 2015 to bylo o 6 799 mil. Kč více a v roce 2016 částka vzrostla o 6 731 mil. Kč.

Zmírnění růstové dynamiky se v pojišťovnictví projevilo i ve změně struktury produktů. Během tří let se postupně snižoval meziroční podíl předepsaného pojistného životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném. Naopak podíl neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném meziročně rostl.

PODÍL PHP ŽIVOTNÍHO A NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ NA PHP^{*)} CELKEM (%)

NÁRŮST ČÁSTKY ZAPLACENÉ ZA NEŽIVOTNÍ POJISTNÉ

OD ROKU 2013
2014

o 3 316 mil. Kč
2015

o 6 799 mil. Kč
2016

o 6 731 mil. Kč

^{*)} Pozn.: PHP – předepsané hrubé pojistné.
Zdroj: ČSÚ

MŮŽE ZA TO PŘESYCENOST KLIENTŮ, ANEBO PŘÍSNĚJŠÍ PRAVIDLA?

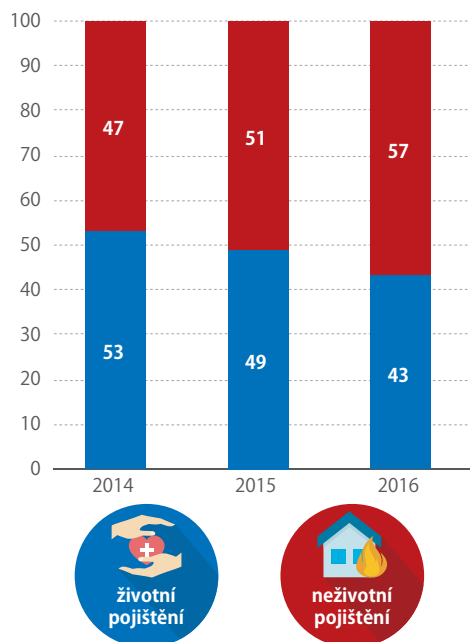
Propad zájmu o produkty životního pojištění je spojován s řadou hypotéz. Mezi odborníky se hovoří například o vlivu daňové politiky, regulaci provize pojišťovacích zprostředkovatelů či o úrovni poradenství nebo metody prodeje. Zmiňuje se přesycenost klientů, kteří se ztrácejí v záplavě informací o finančních produktech. Faktem ale zůstává, že oživení ekonomiky v ČR v roce 2013 výrazně přispělo ke zvýšení výdajů na konečnou spotřebu. Proto také rostly výdaje na investice do dopravních prostředků. Nákup nových automobilů se následně promítly do objemu přímého pojistného předepsaného klientům, kteří uzavřeli smlouvu o pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Celkový podíl předepsaného přímého hrubého pojistného v této kategorii představoval v letech 2014 až 2016 přibližně jednu čtvrtinu celkového objemu předepsaného přímého pojistného v oblasti neživotního pojištění. Další významný podíl pojistného, také téměř čtvrtinový, připadl na pojištění v případě požáru a ostatních škod na majetku.

Úroveň pojistného trhu odráží další klíčový ukazatel, a to náklady na pojistná plnění, tedy částky pojistného plnění, které pojišťovny schválily k výplatě. Objem pojistných plnění zcela kopíroval vývojový trend, jenž se projevil u předepsaného hrubého pojistného v životním a neživotním pojištění. Také zde došlo ke změnám. Zatímco v letech 2013 až 2016 se meziročně podíl nákladů na pojistná plnění u životního pojištění snížil, u neživotního pojištění naopak vzrostl.

ČÍM JE POJIŠŤOVNICTVÍ SPECIFICKÉ

Historie pojišťovnictví sahá do starověku. Již v dobách starověké civilizace hledali lidé způsoby, jak se nejlépe vyrovnat s nahodilými událostmi. Z původně podpůrné či charitativní činnosti postupem času vzniklo dynamické odvětví. Činnosti pojišťovnictví jsou dnes spojeny s poměrně rozsáhlým počtem produktů životního a neživotního pojištění, které se liší druhem pojistné ochrany, podstupovanou mírou rizika a zhodnocením finančních prostředků.

PODÍL NÁKLADŮ NA POJISTNÁ PLNĚNÍ V HRUBÉ VÝŠI ŽIVOTNÍHO A NEŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ NA NÁKLADECH NA POJISTNÁ PLNĚNÍ V HRUBÉ VÝŠI CELKEM (%)

Zdroj: ČSÚ

Pojistný trh v ČR v průběhu let výrazně změnil svoji podobu. Nároky na kvalitnější ochranu spotřebitelů a snaha předejít finančním krizím vedly ke vzniku omezujících a příkazujících pravidel. Dohled nad jejich dodržováním vykonává od roku 2006 Česká národní banka. Dozorová situace nad finančním trhem je poměrně složitá. Zvyšující se rozsah finanční globalizace a integrovaných, vzájemně propojených evropských finančních trhů vede k vytvoření integrovaného evropského dohledu.

Pokračování růstové tendence v pojišťovnictví potvrzují například čtvrtletní výsledky pojišťoven za období 2017. V průběhu 1.–4. čtvrtletí 2017 vzrostlo předepsané hrubé pojistné meziročně o 2,06 %. Nejvýrazněji se na tomto růstu podílelo neživotní pojištění (+6,5 %), životní zaznamenalo meziročně pokles o 3,9 %.

DANTE WEB

Statistické výkazy
on-line

vykazy.cz

Ordinaci bez počítače už skoro nikde nenajdete

Jen necelá čtyři procenta českých lékařů nemají ve své samostatné ordinaci k dispozici počítač. Stejně jako v předcházejících letech nabízel on-line služby nejčastěji gynekologové. Největší rezervy ve využívání informačních technologií mají zubaři.

JITKA WICHOVÁ

oddělení statistiky
vzdělávání,
zdravotnictví,
kultury a sociálního
zabezpečení

Elektronizace zdravotní péče je logickým důsledkem proniknutí informačních technologií do většiny oborů lidské činnosti a medicínská informatika jde tomuto nezvratnému trendu vstříc. V roce 2016 měla počítač ve své ordinaci již drtivá většina českých lékařů (96 %) a 92 % z nich bylo zároveň připojeno k internetu. Doposud lékaři počítač potřebovali především pro komunikaci se zdravotními pojišťovnami, jinými zdravotnickými zařízeními nebo k vyhledávání medicínských informací na internetu. Od 1. ledna 2018 však všem lékařům, kteří předepisují léky, vznikla povinnost předepisovat recepty v elektronické podobě, tzv. eRecepty.

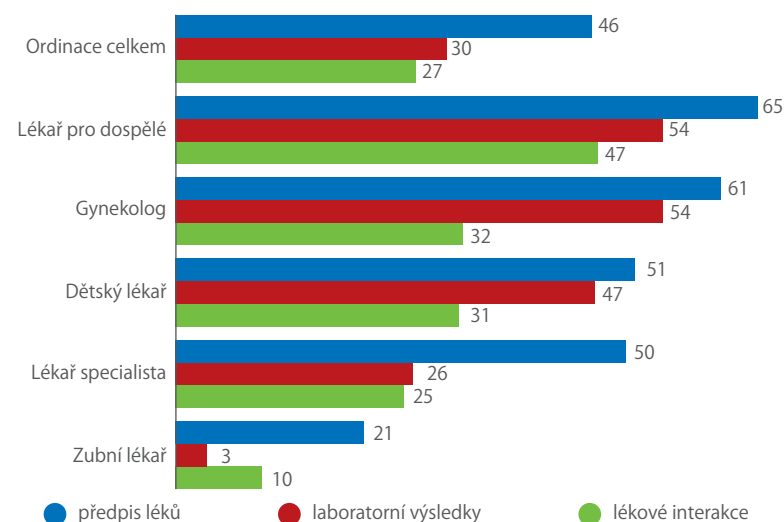
ELEKTRONICKÉ SYSTÉMY UMĚJÍ VÍCE NEŽ JEN ERECEPTY

Dokud bylo vydávání receptů v elektronické formě pouze dobrovolné, využívalo této možnosti jen 46 % všech lékařů. Nejčastěji se jednalo o praktické lékaře pro dospělé (65 %), naopak nejméně často je vystavovali zubaři (21 %). Právě zubaři kvůli tomu, že celkově vydají jen několik desítek předpisů ročně, nejčastěji na antibiotika, chtějí, aby pro ně nebylo vydávání eReceptů povinné.

Elektronické zdravotnické systémy mohou lékařům v mnoha ohledech usnadnit práci. Například

PODÍL ORDINACÍ LÉKAŘŮ, KTERÍ VYUŽÍVAJÍ VYBRANÉ FUNKCE ZDRAVOTNICKÝCH E-SYSTÉMŮ, 2016 (%)

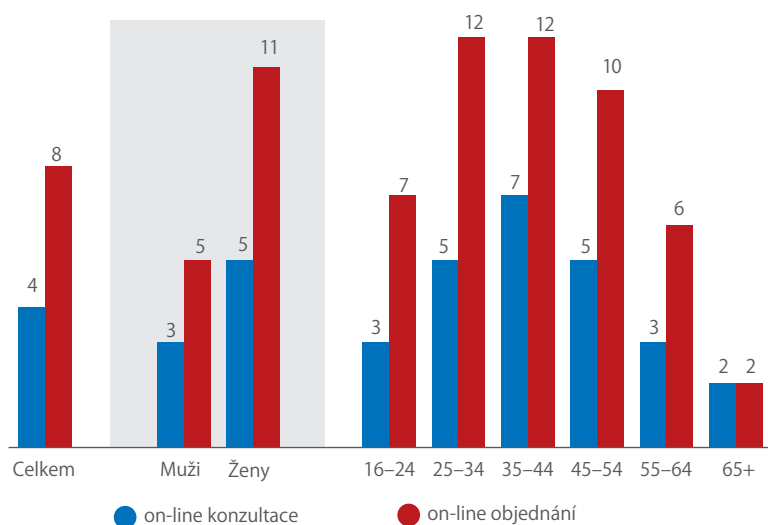

Zdroj: ÚZIS ČR a vlastní dopočty ČSÚ

27 % lékařů jejich elektronický systém upozorní na to, že lék, který chtějí pacientovi předepsat, může negativně interagovat s ostatními léky, které již daný pacient užívá. Tuto funkci bychom v praxi nejčastěji našli u praktických lékařů pro dospělé (47 %) a gynekologů (32 %) a nejméně naopak u zubařů (pouze 10 %).

Více než polovina (54 %) praktických lékařů pro dospělé a gynekologů také přes elektronický systém objednáva pro své pacienty nejrůznější laboratorní vyšetření, jejichž výsledky si posleze mohou pohodlně zobrazit na svém počítači přímo v ordinaci. S těmi pak mohou v elektronickém systému dále pracovat. Například ve 21 % lékařských ordinací elektronický systém umožňuje podle laboratorních výsledků pořídit výpis pacientů, ve 44 % ordinací si lékaři mohou nechat sestavit výpis všech pacientů s určitou diagnózou. Více než třetině lékařů (36 %) pak jejich elektronický systém také umožňuje sestavit seznam pacientů, kteří by se měli dostavit

OSOBY, KTERÉ VYUŽILY ON-LINE KONZULTACI A OBJEDNÁNÍ PŘES WEBOVÉ STRÁNKY LÉKAŘE, PODLE POHLAVÍ A VĚKU, 2016 (%)

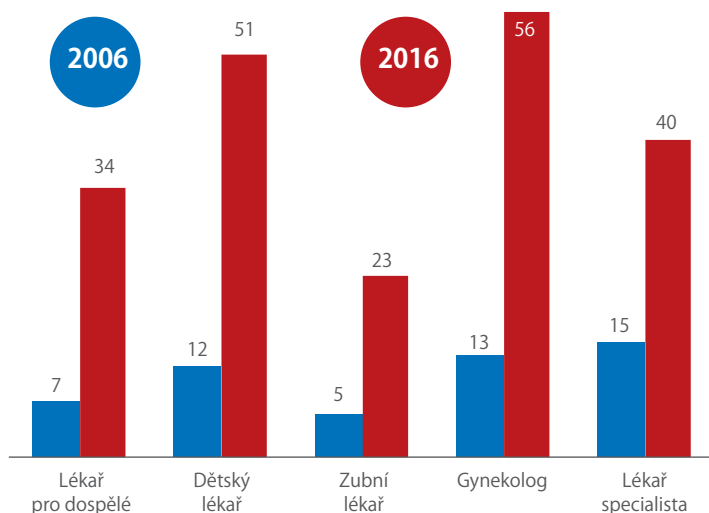
Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci

na preventivní prohlídku či testy. Lékař jim tak může včas poslat pozvánku na vyšetření.

LÉKAŘI SE STÁLE SPOLÉHAJÍ NA PAPIROVOU DOKUMENTACI

Přestože většina lékařů má v ordinaci k dispozici počítač, možnosti vést jeho prostřednictvím zdravotnickou dokumentaci v plně elektronické podobě využívá pouze 8 % z nich. Tři pětiny lékařů (60 %) i nadále upřednostňují zápis do počítače kombinovaný s dokumentací vedenou „klasicky“ v papírové podobě. Paradoxní situace je v případě zubařů. Na jednu stranu mají ze všech lékařů nejčastěji dokumentaci pouze v papírové podobě (41 %), ale zároveň také nejčastěji vedou dokumentaci výhradně elektronicky (12 %).

PODÍL ORDINACÍ LÉKAŘŮ S VLASTNÍMI WEBOVÝMI STRÁNKAMI (%)

Zdroj: ÚZIS ČR a vlastní dopočty ČSÚ

ON-LINE SLUŽBY PACIENTI ZATÍM PŘÍLIŠ NEVYUŽÍVAJÍ

Čím dál větší dostupnost internetu umožňuje pacientům rychlý a snadný přístup k informacím a poradenství v oblasti zdraví. Své symptomy do internetového vyhledávače zadalo v roce 2017 téměř 43 % Čechů, ženy mnohem častěji než muži.

Ne každý však v případě informací týkajících se zdraví důvěřuje těm, které jsou na internetu volně k dohledání. Ty zde totiž může umístit prakticky kdokoli, aniž by bylo možné ověřit, zda má zdravotnické vzdělání a dané informace jsou pravdivé. Bezpečnější alternativou k získávání informací přes internet může být on-line konzultace s lékařem či zdravotnickým zařízením prostřednictvím jejich webových stránek. Zde mohou lidé pokládat dotazy týkající se jejich zdraví, na které lékař odpoví e-mailem nebo v případě veřejných konzultací odpověď zpřístupní na webových stránkách své ordinace. V roce 2016 využily možnost on-line konzultace 4 % Čechů. Důvodem takto nízkého počtu je pravděpodobně to, že tuto možnost nabízelo v roce 2016 pouze 12 % všech ordinací. Nejčastěji se jednalo o gynekology (29 %) a praktické lékaře pro děti a dorost (21 %).

Vedle on-line konzultace nabízejí někteří lékaři také možnost objednat se na vyšetření nebo zdravotní zákrok prostřednictvím on-line formuláře. Takový formulář je odesílán přímo z webových stránek dané ordinace nebo prostřednictvím systému elektronického objednávání. Možnost on-line objednání využilo v roce 2016 8 % Čechů, přičemž ji nabízelo 12 % ordinací. Stejně jako on-line konzultaci nabízejí tuto možnost nejčastěji gynekologové (23 %) a dětské lékaři (19 %).

Ve stejném roce také 9 % lékařů nabízelo svým pacientům možnost požádat on-line o nové nebo opakované vystavení lékařského předpisu, kdy pacient následně obdrží elektronický recept e-mailem nebo prostřednictvím SMS kódu, kterým se identifikuje lékárníkovi.

VLASTNÍ WEBOVÉ STRÁNKY MÁ KAŽDÝ TŘETÍ LÉKAŘ

Pokud si pacient není jistý, jakou má jeho lékař ordinaci dobu, může se zkusit podívat, jestli tuto informaci nenajde na jeho webových stránkách. Již 36 % ordinací lékařů má svou vlastní webovou stránku, v případě gynekologů dokonce 56 % z nich. Nejméně, jen ve 23 % případů, mají vlastní webové stránky zubaři. V roce 2006 přitom vlastní web mělo jen 10 % samostatných ordinací lékařů. Přestože v současnosti má webové stránky již třetina lékařských ordinací, v porovnání s lékárnami je to stále málo. Z těch má vlastní stránky 62 %, což ale možná souvisí s tím, že často patří pod některou z komerčních lékárenských sítí. Nejčastěji mají webové stránky lékárny v Libereckém kraji (74 %), nejméně často naopak ve Středočeském kraji (55 %).

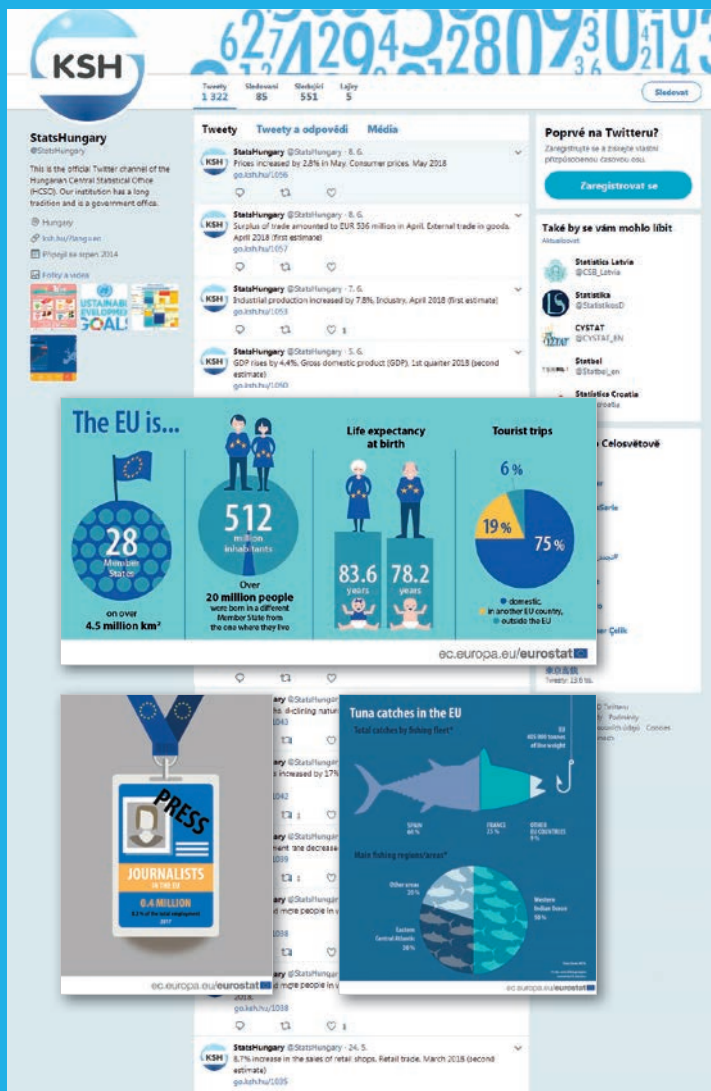
@StatsHungary

MAĎARSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

NEJNOVĚJŠÍ INFORMACE Z PRODUKCE
MAĎARSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU
A JEN MINIMUM PŘEJATÝCH TWEETŮ.

Ač Maďarsko není zemí, s níž by nás spojovala čilá obchodní výměna, a přes svou blízkost nepatří ani mezi typické dovolenkové destinace Čechů, pro společné členství ve Visegrádské skupině bývá Česko s Maďarskem často srovnáváno. Jak moc se ve statistických ukazatelích obě země liší a čím si jsou podobné, lze zjistit z krátkých zpráv na twitterovém účtu maďarského statistického úřadu, který je v angličtině a uveřejňuje jen minimum přejatých tweetů.

bit.ly/10ren7t

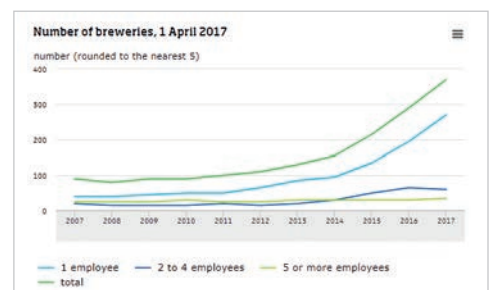
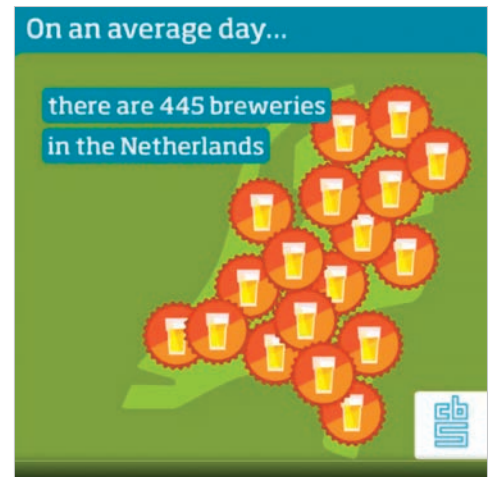

CBS PIVOVARNICTVÍ OČIMA NIZOZEMSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

**OPROTI ROKU 2007 JE DNES V NIZOZEMSKU
PIVOVARŮ PĚTKRÁT VÍCE. V NAPROSTÉ
VĚTŠINĚ SE JEDNÁ O MIKROPIVOVARY.**

Jak vypadá průměrný den v nizozemském pivovarnictví? Odpověď na tuto otázku lze nalézt v krátkém videu z produkce nizozemského statistického úřadu. V letošním roce působí v Nizozemsku 445 pivovarů. Naprostá většina z nich má pouze jediného zaměstnance. Každý obyvatel Nizozemska starší 18 let vypije denně 23 cl piva.

bit.ly/2lgiM6V

ILO DĚTI NEMOCNÝCH HIV MUSEJÍ PRACOVAT

VĚTŠINA LIDÍ, KTERÍ TRPÍ NEMOCÍ HIV ČI AIDS, JSOU OSOBY V PRODUKTIVNÍM VĚKU. ZNAČNÉ ROZŠÍŘENÍ TĚCHTO NEMOCÍ TAK MÁ V URČITÝCH OBLASTECH VÝRAZNÝ DOPAD NA TRH PRÁCE.

Publikace Mezinárodní organizace práce propojuje údaje o nemocných HIV a AIDS s informacemi z trhu práce. Nechybějí v ní sociální a demografická data. Autoři si všímají především dopadu onemocnění HIV na domácnosti. Děti nemocných, kteří byli hlavními živiteli, nechodí často do školy a musejí pracovat. Situace mapuje roky 2005, 2010 a 2015 s očekávaným výhledem na rok 2020.

bit.ly/2xFGS13

STATISTICS ICELAND ISLAND V ČÍSLECH

Každoroční publikace islandského statistického úřadu přináší stručné souhrnné informace o demografické a ekonomické situaci na ostrově. Samozřejmě jsou také údaje ze sociální oblasti či data o životním prostředí. Nechybí ani srovnání s předcházejícími roky či porovnání s ostatními evropskými státy.

bit.ly/2Jhv2yJ

OSN SVĚTOVÝ DEN ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

NA SVĚTĚ SE KAŽDOU MINUTU PRODÁ 1 MIL. PLASTOVÝCH LAHVÍ S VODOU.

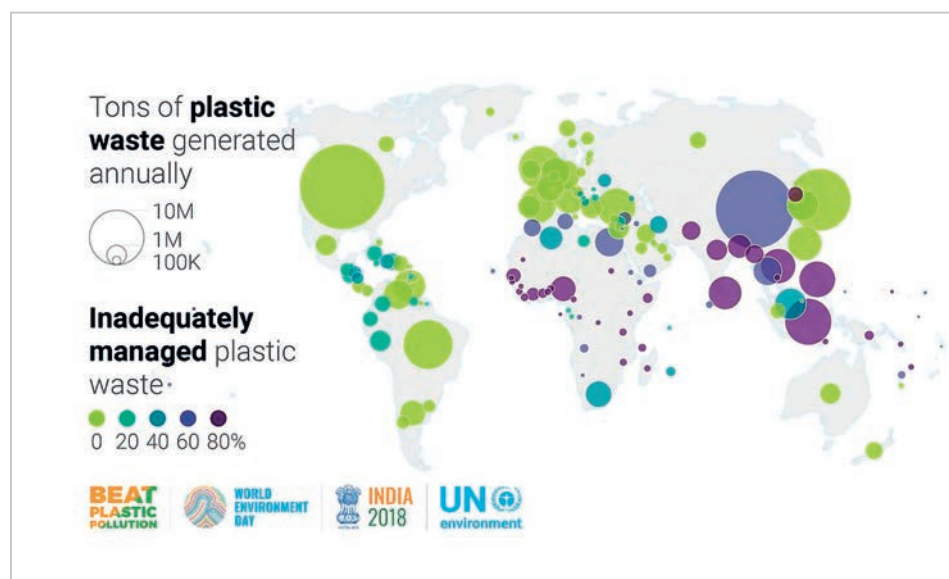
Plasty se staly nedílnou součástí života snad všech obyvatel planety. Od 50. let minulého století bylo podle odhadu OSN vyprodukováno

více než 8,3 mld. tun plastů. Naprostá většina výrobků z různých druhů plastů je určena na jedno použití. Těch, u nichž se počítá, že budou používány opakovaně, je pouze 1 % z celkové roční produkce.

Ke snížení produkce plastů může přispět drobným dílkem

každý. Třeba takovou drobností, jakou je káva z automatu do vlastního hrnečku místo plastového kelímku. Větší úsilí již představuje cílený sběr volně ležícího plastového odpadu.

bit.ly/2sHuY4b

Informační společnost v číslech 2018

Vydavatel: Český statistický úřad

Na jaře vydal ČSÚ souhrnnou publikaci Informační společnost v číslech 2018, která předkládá nejnovější poznatky o rozvoji informační a digitální společnosti v Česku a v dalších zemích Evropské unie.

Na 170 stranách, v 86 tabulkách a 260 grafech lze v publikaci najít nejnovější čísla o využívání internetu jak ze strany občanů a podniků, tak ve veřejné správě či v oblasti vzdělávání nebo zdravotnictví. Každá ze sedmi kapitol obsahuje metodický úvod a vedle podrobných dat za Českou republiku je u většiny ukazatelů k dispozici i mezinárodní srovnání.

I letošní vydání přináší celou řadu novinek. V první kapitole se například dozvíte, že v roce 2016 se v Česku používalo 838 tis. SIM karet určených k rutinní datové komunikaci mezi zařízeními bez přímého zásahu člověka, tzv. M2M SIM karet. V kapitole věnované rozšíření ICT v domácnostech pak zjistíte, že v roce 2017 používalo již téměř 80 % domácností s dětmi tzv. „domácí WiFi“ pro další bezdrátový rozvod internetu v prostoru bytu či rodinného domu.

Ve třetí kapitole se uvádí, že v roce 2017 patřila Česká republika mezi pět zemí Evropské unie s nejnižším podílem občanů používajících internet v mobilu prostřednictvím datových tarifů. V kapitole

za podniky lze najít mj. informaci o tom, že v Česku má již třetina podniků profil na sociálních sítích.

DATOVOU SCHRÁNKU SI ZA PĚT LET POŘÍDIL 100 TIS. OSOB

Nejrozsáhlejší změny jsou uvedeny v posledních třech kapitolách, kde byla doplněna řada nových ukazatelů. V kapitole věnující se rozvoji eGovernmentu lze najít například informaci, že za posledních pět let si téměř 100 tis. občanů zřídilo datovou schránku.

To, že v roce 2016 bylo mezi 3 463 absolventy ICT oborů na vysokých školách jen 512 žen (15 %) či že ve stejném roce byla průměrná hrubá měsíční mzda ICT specialisty 53,2 tis. Kč, se nově dozvíte v kapitole F, zabývající se vzděláváním v oblasti informační společnosti a digitálními dovednostmi. Ve stejné kapitole byly nově zařazeny i údaje o rozšíření školních informačních systémů či stáří výpočetní techniky, která je dostupná žákům českých škol. Poslední kapitola, sledující využívání internetu v oblasti zdravotnictví, přináší nově informace o zdravotnických e-systémech a jejich využívání lékaři v ČR.

ČSÚ dlouhodobě sleduje nejen údaje o využívání ICT v jednotlivých sférách společnosti, ale i produkci těchto technologií, včetně údajů o investicích, zahraničním obchodu a kvalifikovaných lidských zdrojích v této oblasti. Tyto údaje jsou zpracovány v publikaci Informační ekonomika v číslech.

bit.ly/2Jyh9iY

bit.ly/2IfYncM

PUBLIKACE ČSÚ

www.czso.cz
objednavky.czso.cz

tištěná

elektronická

on-line

Ekonomické výsledky v odvětví finančního zprostředkování (1. Q 2018)

Publikace obsahuje údaje o zaměstnancích a mzdách, vybrané ukazatele aktiv a pasiv, vybrané finanční ukazatele, ukazatele z oblasti životního a neživotního pojištění.

Porážky hospodářských zvířat (5/2018)

Titul přináší údaje o porážkách hospodářských zvířat za květen a od počátku roku v členění podle druhů (skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež) a krajů (kromě drůbeže).

Soupis ploch osevů (k 31. 5. 2018)

Publikace uvádí plochy osevů zemědělských plodin pěstovaných v roce 2018 jako hlavní plodiny, celkovou osevní plochu, neosetě a neosázené pozemky (úhor), celkovou výměru a strukturu ploch jednotlivých kultur.

Vývoj indexů spotřebitelských cen (2. Q 2018)

Čtvrtletní analýza hodnotí vývoj indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) v ČR podle klasifikace konečné spotřeby COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose) za domácnosti celkem.

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ZA ROK 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Jak hospodařily v roce 2016 kulturní instituce, se dozvíte z analýzy, kterou nedávno vydal ČSÚ na základě výsledků satelitního účtu kultury.

bit.ly/2slEepV

STRUKTURÁLNÍ ŠETŘENÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ ANALYTICKÉ VYHODNOCENÍ, 2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace popisuje změny v zemědělství na základě srovnání výsledků Strukturálního šetření v zemědělství 2016 s výsledky šetření Agrocensus 2010.

bit.ly/2M5zIPu

PŘÍJMY A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY DOMÁCNOSTÍ ZA ROK 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

Titul obsahuje výsledky 12. ročníku výběrového šetření Životní podmínky, které se uskutečnilo na jaře 2017 a mapovalo situaci českých domácností v roce 2016 a v době dotazování.

bit.ly/2JQAlps

KALENDÁŘ – RYCHLÉ INFORMACE

ČERVENEC 2018

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

2 PO

Deficit a dluh vládních institucí (1. Q 2018)
Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (5/2018)

4 ST

Maloobchod (5/2018)
Odhady sklizní (6/2018)

9 PO

Průmysl (5/2018)

Stavebnictví

(5/2018)
Zahraněční obchod (5/2018)

11 ST

Indexy spotřebitelských cen – inflace (6/2018)

19 ČT

Indexy cen vývozu a dovozu (5/2018)
Indexy cen výrobců (6/2018)

24 ÚT

Konjunkturální průzkum (7/2018)

30 PO

Zemědělství (2. Q 2018)

31 ÚT

Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (6/2018)

Vybrané finanční ukazatele v průmyslu (2017)

Titul předkládá vybrané ukazatele finančního hospodaření podnikatelských subjektů v průmyslu v třídění podle секcí, příp. i oddílů CZ-NACE – finanční ukazatele tokové.

Postavení českého trhu práce v rámci EU (1. Q 2018)

Analýza pracovního trhu v zemích Evropské unie v 1. čtvrtletí 2018, porovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice s hodnotami v členských zemích Unie.

Úmrtnostní tabulky za okresy a naděje dožití ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností (2013–2017)

Obsahem titulu jsou úmrtnostní tabulky podle pohlaví za okresy ČR a naděje dožití pro vybrané věky za správní obvody obcí s rozšířenou působností.

Demografická ročenka krajů (2008–2017)

Ročenka předkládá vybrané demografické údaje za roky 2008 až 2017. Údaje jsou přepočteny na území aktuálních krajů. V publikaci jsou aktualizované údaje za předchozí roky doplněné o údaje roku 2017.

Statistické bulletiny krajů ČR (1. čtvrtletí 2018)

Pravidelná informace o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v kraji a jeho okresech zpracovaná formou tabulek včetně metodických vysvětlivek.

Hospodářský růst – jeden jev, více ukazatelů

TEREZA
KOŠTÁKOVÁ

Když se vám v práci nebo podnikání dobře daří a vyděláváte více a více, můžete nabýt dojmu, že šlape celá ekonomika. Je to však názor založený pouze na vaší (omezené) zkušenosti jedné oblasti ekonomického života. Co když se všechny ostatní oblasti hospodářství utápějí v problémech a ve skutečnosti ekonomika padá? Pokud zobecníme pouze svou vlastní (subjektivní) zkušenost, vystavujeme se riziku, že takové závěry budou špatné. Potřebujeme mnohem širší (objektivnější) pohled.

JAKÉ TEDY MÁME MOŽNOSTI ZJISTIT, ZDA SE EKONOMICE DAŘÍ?

Hospodářská a sociální statistika nabízejí mnoho různých ukazatelů. Je tu tedy **jeden zkoumaný jev – hospodářský růst – a k němu více ukazatelů**. Ale ještě než s nimi začneme, nakrátko odbočme. Zkoumaným jevem samozřejmě není jen „růst“, ale obecně vývoj ekonomiky. Může jít i o „pokles“ či „stagnaci“. Ale dovolme si toto sémantické zjednodušení a použijeme termín „ekonomický růst“ obecněji i ve smyslu vývoje. Růst pak může být kladný, záporný nebo (téměř) žádný. A také nezapomínejme, že pokud používáme peněžní ukazatele, **vždy musí jít o reálný růst, tedy o růst očištěný o změny cen**.

A teď už se vraťme k ukazatelům, které mohou přímo či nepřímo vypovídat o hospodářském růstu. Vyberme jen několik základních. Začneme tím, který byl zkonstruován **primárně pro zachycení hospodářského růstu – hrubý domácí produkt (HDP)**, resp. hrubá přidaná hodnota (HPH) po odvětvích. Jsou to ukazatele, které vycházejí z velmi propracovaného a komplexního systému národních účtů. HDP, resp. HPH v sobě zachycují ekonomický výkon velkých podniků i drobných podnikatelů; od zemědělství přes průmysl a všechny možné služby až po činnost státu či obcí; od legálních činností přes šedou ekonomiku až po nelegální obchody. Jinými slovy, reálný růst HDP v sobě zahrnuje **všechny činnosti, které jsou chápány jako produktivní**, ve snaze popsat ekonomiku v co nejširším smysluplném rozsahu a zároveň nabídnout uživatelům mezinárodní srovnatelnost. **Za široký (makroekonomický) záběr však platíme tím, že chvíli trvá, než se HDP, resp. HPH odhadnou, a míra publikovaného detailu je omezená**. V české praxi je HDP odhadován čtvrtletně a postupně zpřesňován i po relativně dlouhou dobu (na základě detailnějších ročních účtů). A pokud chceme v rámci národních účtů sledovat odvětví (tj. HPH), musíme se smířit s relativně vysokou mírou agregace. Například čtvrtletně je v současnosti

publikován pouze zpracovatelský průmysl celkem, zatímco jiné statistiky nabízejí detaily, jako je třeba automobilový nebo potravinářský průmysl.

ODVĚTVOVÉ STATISTIKY POSKYTUJÍ VÍCE DETAILŮ

Pokud tedy chceme informace rychleji (měsíčně) nebo větší detail, musíme se poohlédnout jinde. Už to však nebude o ekonomice v celé její šíři a pestrosti. Jako první uvedme **index průmyslové produkce (IPP)**. Je vydáván měsíčně, a jak jeho název napovídá, jde o vývoj výhradně průmyslových odvětví. Pro ČR se jedná o důležitý ukazatel, protože průmysl představuje významnou část české ekonomiky. Když se mu daří, obvykle se dobře vede i ostatním odvětvím národního hospodářství. V ekonomicky vyspělejších státech může o celkové ekonomické situaci lépe vypovídat **index služeb**. Opět se jedná o užší záběr než HDP, ale snáze sestavitelný a poskytující větší detail. V České republice je čtvrtletně vydáván index tržeb ve službách či index maloobchodních tržeb. A sledovat lze samozřejmě i jiné odvětvové statistiky. Uvedme alespoň **index stavební produkce** nebo **zemědělskou produkci**. Dobrým indikátorem ekonomického růstu bývají i **ukazatele zahraničního obchodu**. Pro českou ekonomiku, malou a otevřenou, je důležité, kolik toho prodá na zahraničních trzích (tj. zahraničním zákazníkům) nebo v zahraničí nakoupí pro další výrobu či spotřebu.

Vedle jednoznačně ekonomických ukazatelů si ale můžeme udělat obrázek o ekonomické situaci i prostřednictvím ukazatelů sociálních statistik. Například podle vývoje míry nezaměstnanosti lze obvykle dobře usuzovat, zda se ekonomice daří, či nikoliv. A o ekonomické situaci nepřímo vypovídá třeba i migrace obyvatelstva.

Ukazatelů, které vypovídají o hospodářském růstu, je mnoho a každý má svá specifika. Něco však mají společné: všechny **zachycují minulost**. Popisují situaci, která již skončila (byť jen před pár dny, týdny, měsíci). **Neříkají nic o situaci právě teď**, byť díky značné setrvačnosti ekonomiky si můžeme představu udělat. A to poslední, nač bychom neměli zapomínat? Inu, na to základní: že to jsou **statistické ukazatele**. Neměli bychom je chápat nekompromisně jednoznačně, **jsou to ukazatele a jako takové hlavně ukazují (směr, tendenci...)**. Není proto obvykle až tak rozhodující, zda byl jejich růst 4,5 % nebo 4,4 %. Desetiny nehrají roli. Obě hodnoty ukazují stejným směrem: ekonomika významně vzrostla.

Ukazatelů, které vypovídají o hospodářském růstu, je mnoho a každý má svá specifika. Něco však mají společné: všechny zachycují minulost.

Statistika

Mezinárodní odborný časopis ČSÚ

4x ročně
anglicky
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus nebo
Web of Science

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/ročenka_CR

